

การศึกษาไทย

Thailand Education Journal

● ปัญหา ทางออก
สันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา

● ฟากท้องถิ่นพระ:

● การใช้ข้อมูล
ในการพัฒนาโรงเรียน

ศาสตราจารย์ ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เป็นประธานการประชุม
คณะกรรมการเฉพาะกิจ ปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่ 2 ครั้งที่ 2/2552
เมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2552 ณ ห้องประชุม กำแพง พลาญกูร
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

กวามก้าวหน้าของการปฏิรูปการศึกษาในรอบที่สอง กำลังขับเคลื่อนไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพที่นายจรินทร์ ลักษณวิศิษฏ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กุดปุมปล่อยเงินกว่าหนึ่งหมื่นแปดพันล้านบาทให้นักเรียน นักศึกษาทุกสังกัดไปเรียบร้อยแล้ว เท่าที่ฟังจากกระแสของผู้เป็นพ่อแม่ ผู้ปกครองต่างชื่นชมกับนโยบายนี้ พร้อมๆ ไปกับการฝากความหวังเรื่องการสร้างคุณภาพทั้งเด็กและครูให้สำเร็จโดยเร็วด้วย

ส่วนผลการประชุมในประเด็นต่างๆ บนเวทีทั้ง 4 ภูมิภาคทั่วประเทศ ภายใต้การดำเนินงานของคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ เลขานุการสภาการศึกษา กล่าวสรุปว่าทุกคนเห็นตรงกันในการจัดลำดับการปฏิรูปการศึกษาครั้งนี้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่ 1 การบริหารจัดการ เช่น การบริหารคน โดยเฉพาะเรื่องขวัญกำลังใจครู การดูแลเรื่องแต่งตั้งโยกย้าย ความเจริญก้าวหน้าในวิชาชีพ ที่สำคัญคือ การวางแผนผลิตและพัฒนาคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน กลุ่มที่ 2 คือ การผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา และกลุ่มที่ 3 คือ เครื่องมือ อุปกรณ์เทคโนโลยีที่จะขับเคลื่อนการศึกษา และเรื่องกฎหมายที่ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมในหลายประเด็น ซึ่งภาพรวมประเด็นปฏิรูปการศึกษาทั้งหมดจะทราบภายในเดือนเมษายนนี้

เพื่อให้การปฏิรูปการศึกษารอบที่สองดำเนินไป อย่างรอบคอบและรอบด้าน นอกจากคณะกรรมการสภาการศึกษาเฉพาะกิจปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง ซึ่งมี ศ.ดร.ยงยุทธ ยุทธวงศ์ เป็นประธานแล้ว ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิหลายท่านเข้ามาช่วยให้ความคิดเห็นในรูปของคณะกรรมการอีก 8 ชุด ด้วยกัน ได้แก่ คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านนโยบายและแผนการศึกษา รศ.ดร.ทองอินทร์ วจีโสธร เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านการกระจายอำนาจ รศ.วุฒิสาร ตันไชย เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ศ.ดร.สุรพล นิติไกรพจน์ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ดร.อมรวิเศษ นาครทรรพ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านวิจัย ติดตามและประเมินผล ดร.พนม พงษ์ไพบูลย์ เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านกฎหมายการศึกษา ศ.ดร.ศรีราชา เจริญพานิช เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา นายอมเรศ ศิลลาอ่อน เป็นประธาน คณะอนุกรรมการสภาการศึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ศ.ดร.ธีรวุฒิ บุญยโสภณ เป็นประธาน

สำหรับเนื้อหาสาระที่หลากหลายของการศึกษารอบพบกับท่านอยู่ในวารสารการศึกษาปีที่ 6 ฉบับที่ 54 เดือนมีนาคม 2552 พบกันใหม่ฉบับเดือนเมษายน 2552 ค่ะ

สารบัญ Contents

รายงานพิเศษ 1	3
ปัญหา ทางออก สันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา - ศศิธร เล็กสุขศรี / อัมพร พงษ์กังสนานันท์	
รายงานพิเศษ 2	6
เรียนฟรี 15 ปี นโยบายสำคัญ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน - กวิณ เลือสกุล	
ครู/ผู้บริหาร	9
การใช้ข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียน - รศ.ดร.สุรศักดิ์ ทلابมาลา	
เล่าสู่กันฟัง	15
เรียนรู้นอกห้องเรียน - อัมพร พงษ์กังสนานันท์	
คิดได้ใจ	18
ฝากห้องกับพระ - ทศน์วัลย์ เนียมบุบผา	
บทความวิจัย 1	22
ห้องสมุดโรงเรียนยุคใหม่ - จิตภา มิเพชร คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง	
บทความวิจัย 2	25
การพัฒนาการเรียนรู้อัตราศาสตร์แบบองค์รวมเพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์และออกแบบ ขั้นตอนวิธีสำหรับเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี - ดร.ภานา เผ่าน้อย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	
สาร:บทความวิจัย	28
การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน - สุพรรณิกา กัลยาณมิตร ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	
เศรษฐกิจพอเพียง	34
เมือง 3 น้ำ อนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืน - ไกลต้า สดสมศรี	

วารสาร **การศึกษาไทย** Thailand Education Journal

ปีที่ 6 ฉบับที่ 54 ISSN 1686-5073 มีนาคม 2552

www.onec.go.th

คณะที่ปรึกษา

รศ.รชทอง จันทรางศุ

นายเทพพร สุวรรณรุจิ
นางสาวสุทธาสิณี วัชรบูล
นางสุรางค์ โพธิ์พุกขางค์

เลขาธิการสภาการศึกษา

รองเลขาธิการสภาการศึกษา
รองเลขาธิการสภาการศึกษา
ที่ปรึกษาด้านวิจัยและประเมินผลการศึกษา

ดร.สุทธศรี วงษ์สมาน

นายก้องเกียรติ สหวรรณางกูร
ดร.อุมาพร หล่อสมฤดี
ดร.ประภาพรพรรณ ไชยวงษ์

ดร.จิรพรรณ ปุณเกษม

นางสาววัฒนา อาทิตย์เที่ยง
นายกิตติรัตน์ มังคละศิริ
ดร.วิทย์พร แสงนภาพร

วัตถุประสงค์การจัดทำ

1. เพื่อรายงานความก้าวหน้าข่าวความเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
2. เพื่อนำเสนอตัวอย่างความสำเร็จเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาในด้านต่างๆ ต่อสาธารณชน
3. เพื่อเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันระหว่าง สำนักงานฯ กับบุคคล/หน่วยงานต่างๆ
4. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

กองบรรณาธิการ

ดร.อัมพร พงษ์กังสนานันท์
นางสาวทศน์วัลย์ เนียมบุบผา
นายกวิณ เลือสกุล
นายถวัลย์ มาศจรัส
นางสาวไกลต้า สดสมศรี

บรรณาธิการ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ
คณะกรรมการจัดทำวารสาร
คณะกรรมการจัดทำวารสาร
คณะกรรมการจัดทำวารสาร

หากท่านต้องการแสดงความคิดเห็น
กรุณาส่งมาที่ กองบรรณาธิการวารสารการศึกษาไทย
สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ถ.สุโขทัย ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0-2668-7123 ต่อ 1116 โทรสาร 0-2243-0083
เจ้าของ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
พิมพ์ที่ : บริษัท เอส.พี.วี. การพิมพ์ (2550) จำกัด โทร./โทรสาร 0-2447-6280-1

“ปัญหา ทางออก สันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา”

ชาวเหตุการณ์นักเรียน นักศึกษาตีกัน หรือยกพวกทะเลาะเบาะแว้ง ที่ปรากฏผ่านสื่อต่างๆ อยู่บ่อยครั้ง สะท้อนภาพความรุนแรงที่เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ทั้งที่เกิดกับนักเรียน นักศึกษาทั้งสายสามัญและอาชีวศึกษา และที่น่าเป็นห่วงก็คือการใช้ความรุนแรงเกิดกับเด็กที่มีอายุน้อยลงเรื่อยๆ

ดังนั้น จึงปฏิเสธไม่ได้ว่า การแก้ปัญหาการใช้ความรุนแรงของนักเรียน นักศึกษาจึงเป็นอีกหนึ่งโจทย์ใหญ่ที่กระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) จะต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเมื่อวันอังคารที่ 17 มีนาคม 2552 สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จัดเสวนา เรื่อง “ปัญหา ทางออก สันติวัฒนธรรมสถานศึกษา” เพื่อระดมความเห็นผู้เกี่ยวข้อง หาแนวทางสร้างสันติวัฒนธรรมในสถานศึกษา ยุติการทะเลาะวิวาทและความรุนแรง เพื่อนำไปสู่การกำหนดเป็นแนวปฏิบัติในสถานศึกษาต่างๆ โดยมีผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ครู ผู้บริหาร และนักเรียนร่วมประชุมระดมความคิดเห็นเพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาดังกล่าว

นายวันชัย รุจนวงศ์ อธิบดีกรมคุมประพฤติ ซึ่งคลุกคลีกับการแก้ปัญหาเด็กตีกันมาโดยตลอด ได้เสนอแนวทางที่น่าสนใจว่า วิธีการแก้ปัญหาที่ทั่วโลกนำมาใช้นั้น มีลักษณะคล้ายๆ กัน คือ วิธีที่ใหญ่ผู้คิดเอง ทำเองทั้งหมด เช่น การออกประกาศ หรือกฎกระทรวงต่างๆ โดยไม่ให้เกิดคิดหรือมีส่วนร่วมเลย แต่ผู้ใหญ่คิดว่าอะไรดี ก็สั่งลงไป และหลายๆ ครั้งครู อาจารย์มักแก้ปัญหาโดยไม่ได้พิจารณาไปถึงสาเหตุของปัญหา แต่จะลงโทษคู่กรณีทั้งคู่ ทำให้เกิดการสั่งสมความคับแค้นใจขึ้น และเมื่อเด็กออกไปนอกสถานศึกษา เด็กอาจใช้วิธีการแสดงออกที่

รุนแรงมากขึ้น

“วิธีที่จะแก้ปัญหาได้ผลนั้น ต้องให้เด็กได้แก้ปัญหาเอง เรียกว่ากระบวนการยุติธรรมเชิงสมานฉันท์ ซึ่งขณะนี้กว่า 100 ประเทศทั่วโลกใช้วิธีนี้และประสบความสำเร็จ รูปแบบหนึ่งที่โรงเรียนทำโดยตั้งเป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อพิพาท มีผู้นำนักเรียนที่เป็นหัวโจก หรือนักเรียนที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนๆ เป็นคณะกรรมการ ร่วมกับครู อาจารย์ผู้ปกครอง และชุมชนซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบ มีการอบรมเทคนิควิธี มีห้องทำงานให้โดยเฉพาะ เมื่อเกิดปัญหาทะเลาะวิวาทขึ้นในโรงเรียน นักเรียนดังกล่าวจะเป็นผู้เจรจาไกล่เกลี่ย มีครู ผู้ปกครองเป็นเพียงผู้ดูแลเท่านั้น ซึ่งการให้เด็กเป็นผู้เจรจาเด็กจะเข้าใจปัญหาได้ดีกว่าจึงได้รับการยอมรับจากคู่อริ และอธิบดีกรมคุมประพฤติ ได้บอกถึงผลที่ดีที่เกิดขึ้นตามมาอีกว่า เด็กหัวโจกที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคณะกรรมการไกล่เกลี่ยจะมีการปรับพฤติกรรมที่ดีขึ้นด้วย ซึ่งที่ผ่านมารวมคุมประพฤติได้ใช้กระบวนการดังกล่าวแก้ปัญหาเด็กทะเลาะวิวาทกันมากกว่าสามหมื่นคดี และเชื่อว่าทุกฝ่ายพอใจ และเมื่อทำภายในโรงเรียนได้แล้วสามารถที่จะขยายไปทำระหว่างโรงเรียนได้

ด้านนางวิภา เฟื่องฟูดำรงชัย เครือข่ายศูนย์วัฒนธรรมชุมชน อ.พนมสารคาม จ.ฉะเชิงเทรา เสริมแนวคิดดังกล่าวว่า การแก้ไขปัญหามือต้นโดยไม่ได้แก้ไขที่สาเหตุจะกลายเป็นปัญหาใหญ่ขึ้นเรื่อยๆ แม้แต่การใช้วาจาเสียสติกัน ในอนาคตจะนำไปสู่การใช้ความรุนแรง ซึ่งเครือข่ายฯ ใช้วิธีแก้ไขข้อพิพาทเชิงสมานฉันท์ในสถานศึกษา โดยหาคนที่ เป็นแกนนำในกลุ่มเด็กเข้ามาช่วย ใช้ความคิดของเด็กประสานกับผู้ปกครอง ซึ่งวิธีการดังกล่าวไม่ใช่การตัดสินว่าใครผิดหรือถูก แต่ให้เกิดจากความสำนึกของผู้เริ่มกระทำ และการยอมรับของผู้ได้รับการกระทำ นำไปสู่การปรับพฤติกรรมในที่สุด

อย่างไรก็ตาม กระบวนการไกล่เกลี่ยที่เกิดขึ้นนั้น เป็นเพียงการแก้ปัญหาที่ปลายทางหลังจากที่ความรุนแรงได้เกิดขึ้นแล้ว ซึ่งนายไพบุณย์ วัฒนศิริธรรม ประธานมูลนิธิหัวใจอาสา เห็นว่าการสร้างสันติวัฒนธรรมนั้น ต้องมีการดำเนินโครงการในลักษณะต่อเนื่อง มีที่ทำการชัดเจน โดยโครงการดังกล่าวต้องมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดวัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเป็นไปเพื่อแก้ไขปัญหาควข้องกับการพัฒนา โดยให้สถานศึกษาเข้ามาเป็นเครือข่ายร่วมกัน พ่อแม่ ผู้ปกครอง เด็กและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมมีการสื่อสารเพื่อ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยต้องมีนโยบายตลอดจนการบริหารจัดการในการแก้ปัญหาที่ดี และจะต้องปลูกฝังสันติวัฒนธรรมตั้งแต่ระดับปฐมวัยซึ่งเชื่อว่าการใช้ความรุนแรงจะลดน้อยลงอย่างแน่นอน

ข้อเสนอดังกล่าวนี้สอดคล้องกับความคิดเห็นของ นายจาโรน บุญประเสริฐ ประธานนักเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัย ที่เสนอเห็นว่าแนวทางสันติวัฒนธรรมนั้นควรปลูกฝังกันตั้งแต่ระดับประถมศึกษา เพราะเป็นวัยที่สามารถปลูกฝังได้ดี ซึ่งการปลูกฝังที่ดีคือการปลูกฝังประเพณีนิยม เช่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และจัดกิจกรรมให้เด็กได้ลงมืออย่างจริงจัง

“น่าแปลกใจคือเด็กที่ก่อเหตุ นั้น เป็นเด็กกลุ่มน้อย แต่เด็กที่ไม่ได้มีปัญหาก็เข้าไปร่วมด้วย แม้คนที่ไม่ได้ก่อเหตุจะมีมากกว่า แต่ทุกครั้งที่เกิดเหตุวิวาทจะไม่มีการออกไปห้ามปราม ทำอย่างไรจึงจะทำให้เด็กที่ไม่ได้ก่อเหตุซึ่งเป็นคนส่วนใหญ่หยุดความรุนแรงได้ และผมเชื่อว่าแม้กลุ่มเด็กที่มีปัญหายังสามารถเข้าไปแก้ปัญหาได้”

จากข้อเสนอต่างๆ ดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้สรุปผลที่ได้จากการเสวนาเพื่อนำไปสู่การจัดทำแนวทางการแก้ไขปัญหารวม 7 ข้อ ดังนี้

1. ต้องเริ่มที่ทุกฝ่ายต้องร่วมกันตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียนและ สื่อมวลชน พ่อแม่ ต้องให้เวลา ใส่ใจลูกหลาน ให้เด็กรู้สึกอบอุ่นเมื่ออยู่ที่บ้าน ไม่ต้องออกจากบ้าน หวังพึ่งเพื่อน พึ่งอินเทอร์เน็ต

2. ครูทุกคนในโรงเรียนต้องเป็นครูแนะแนว สนใจข้อมูลเด็ก เป็นรายบุคคล เปิดใจรับฟังความคิดเห็นของเด็ก ด้วยใจเมตตา มีกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล พฤติกรรมนักเรียนที่บ้านและโรงเรียน เช่น กิจกรรมอาสา กระปุกบุญ สมุดบันทึกความดี ฯลฯ

3. มีกรณีตัวอย่างหลายโรงเรียนแก้ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียน เช่น ให้มีการจัดกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักสามัคคี โดยฝึกการรวมกลุ่ม ทำงานเป็นหมู่คณะ และการให้มีส่วนร่วมตัดสินใจ เช่น กิจกรรมจิตอาสา กระปุกบุญ บันทึกรายการความดี กิจกรรม Buddy ทั้งในห้องเดียวกัน ต่างห้องและต่างระดับ เพื่อสร้างความคุ้นชิน ให้มีความเป็นเพื่อนกับกลุ่มคนที่ต่างออกไป รวมไปถึงการฝึกอบรมเด็กให้เป็นนักเจรจาไกล่เกลี่ยกรณีวิวาทในโรงเรียน (School Mediation) โดยมีครูและผู้บริหารเป็นผู้อำนวยการความสะดวก มีผู้ปกครองและชุมชนร่วมดำเนินการ นอกจากนี้ ใช้วิธีการสืบค้นแกนนำที่เกรง ซึ่งมีจำนวนไม่มากในโรงเรียนมาจัดประชุมกลุ่มเล็กๆ (Focus Group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและเปิดรับวิพากษ์ ด้วยความเป็นกัลยาณมิตรและให้คำแนะนำให้คิดเชิงบวก โดยร่วมมือกับผู้ปกครอง ส่วนกรณีของรุ่นพี่ที่จบไปแล้วยังวนเวียนมาสร้างสมแนวคิดเชิงลบ ครูต้องเฝ้าระวังและหาวิธีตัดตอนไม่ให้ลุกลาม ซึ่งอาจร่วมกับกระทรวงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อฝึกอาชีพให้ผู้จบไปแล้วให้มีงานทำด้วย

4. หลักการแก้ปัญหาหระยะยาว สถาบันการศึกษาทำหน้าที่ให้การศึกษากับสันติภาพและส่งเสริมสันติภาพ ด้วยการเคารพในสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อมและปรัชญา ต้องเข้าใจหลักสิทธิเสรีภาพของทุกคน ให้เด็กได้เติบโตทางสังคมและอารมณ์

5. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดนโยบายส่งเสริมให้สถานศึกษาและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย รวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย มีสถานศึกษาเป็นแกน จัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การแก้ปัญหาและการเฝ้าระวังเพื่อการพัฒนา และใช้ยุทธศาสตร์การสื่อสารเรื่องราวตัวอย่างประสบความสำเร็จฯ / องค์ความรู้จากเครือข่ายให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในวงกว้างที่ดีขึ้น

6. การดำเนินนโยบายเพื่อแก้ปัญหาเด็กทะเลาะวิวาทควรเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อความเหมาะสม โดยต้องได้รับการจัดสรรงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

7. โรงเรียนควรส่งเสริมแนวคิดสันติวิธีตั้งแต่ระดับอนุบาลและประถมศึกษา โดยร่วมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง

สำหรับข้อเสนอจากการเสวนาทั้งหมด รองศาสตราจารย์ธงทอง จันทรางศุ เลขานุการสภาการศึกษา จะนำเสนอต่อนายจรินทร์ ลักษณะวิศิษฎ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในการประชุมองค์กรหลัก เพื่อกำหนดเป็นนโยบายในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

ปัญหาการทะเลาะวิวาทของนักเรียน นักศึกษา และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายใส่ใจกับการหาหนทางแก้ไข และหวังว่าหากแนวทาง “สันติวัฒนธรรม” สามารถนำไปขยายผลสู่สถานศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาความรุนแรง นักเรียนก่อเหตุทะเลาะวิวาท พร้อมๆ กับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีงามให้กับนักเรียนตั้งแต่ระดับเด็กเล็กซึ่งจะช่วยหล่อหลอมให้เด็กไทยในอนาคตเป็นคนดี คนเก่งอย่างแน่นอน

เรียนฟรี 15 ปี

นโยบายสำคัญ พัฒนาคุณภาพผู้เรียน

เป็นที่ทราบกันดีว่า กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีนโยบายเรียนฟรี 15 ปี อย่างมีคุณภาพ ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มุ่งหวังที่จะให้เป็นโครงการหนึ่งเพื่อช่วยแก้ไขสภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่กำลังเกิดขึ้นในขณะนี้ ตามมาตรการที่รัฐต้องการจะหมุนเวียนเงินในระดับพื้นที่และลดภาระค่าครองชีพของประชาชน และที่สำคัญเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาให้แก่เด็กยากจน และเด็กด้อยโอกาสทั่วประเทศ

ก่อนหน้านี้ กระทรวงศึกษาธิการได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกภาคส่วน โดยจัดทั้งที่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อหาข้อสรุปสำหรับกำหนดวิธีการที่เหมาะสมโดยยึดหลัก 4 ประการ คือ 1.ประหยัดเงินงบประมาณแผ่นดิน 2.มีความโปร่งใส 3.มีปัญหาในทางปฏิบัติตามมาน้อยที่สุด และ 4.การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายของสถานศึกษา

สำหรับการจัดสรรรายการตามนโยบายเรียนฟรี แบ่งออกเป็น 5 หมวด ได้แก่ หมวดค่าเล่าเรียน หมวดหนังสือเรียน หมวดอุปกรณ์การเรียน หมวดเครื่องแบบ

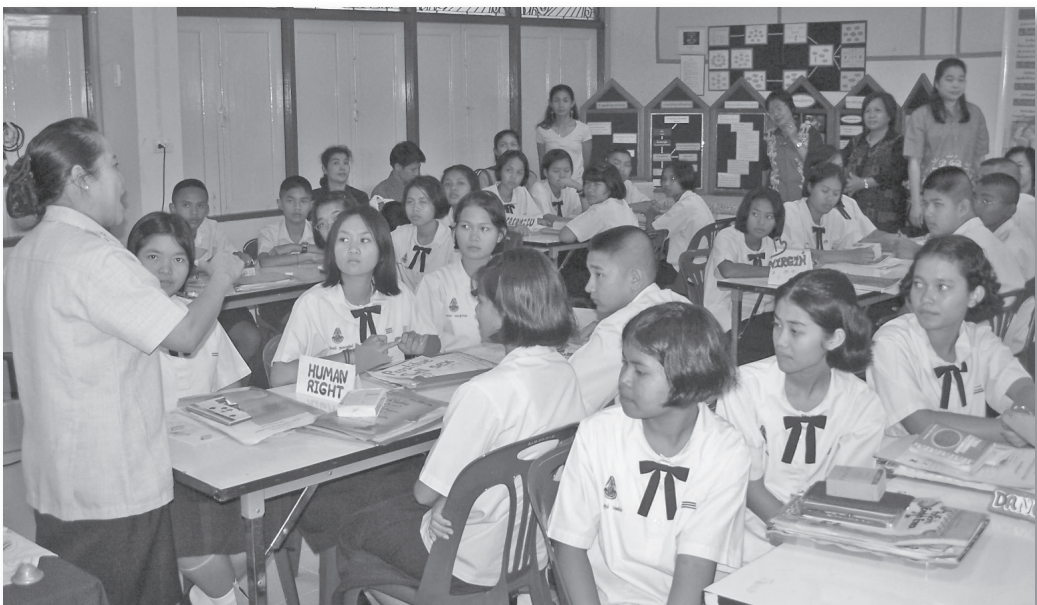
ชุดนักเรียน และหมวดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สรุปรายละเอียดของหมวดต่างๆ ได้ดังนี้

หมวดค่าเล่าเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณค่าเล่าเรียน ให้แก่ผู้เรียนทั่วประเทศ ตามอัตราค่าใช้จ่ายต่อหัวที่ คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในแต่ละระดับและประเภท ดังนี้

ก. การศึกษาในระบบ

- อนุบาล คนละ 1,700 บาทต่อปี
- ประถมศึกษา คนละ 1,900 บาทต่อปี
- มัธยมศึกษาตอนต้น คนละ 3,500 บาทต่อปี
- มัธยมศึกษาตอนปลาย คนละ 3,800 บาทต่อปี
- ปวช. (ช่างอุตสาหกรรม) คนละ 6,500 บาทต่อปี
(พาณิชยกรรม) คนละ 4,900 บาทต่อปี
(คหกรรม) คนละ 5,500 บาทต่อปี
(ศิลปกรรม) คนละ 6,200 บาทต่อปี
(เกษตรกรรมทั่วไป) คนละ 5,900 บาทต่อปี

(เกษตรกรรมปฏิรูป) คนละ 11,900 บาทต่อปี

ข. การศึกษานอกระบบ

- ประถมศึกษา คนละ 1,100 บาทต่อปี
- มัธยมศึกษา คนละ 2,300 บาทต่อปี
- มัธยมปลาย คนละ 2,300 บาทต่อปี
- ปวช. คนละ 4,240 บาทต่อปี

หมายเหตุ

1. เพิ่มการอุดหนุนแก่นักเรียนอนุบาล 3 ขวบในโรงเรียนเอกชน

2. ปรับเพิ่มอัตราอุดหนุนให้โรงเรียนเอกชนอีกร้อยละ 10

หมวดหนังสือเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณค่าหนังสือเรียนให้แก่สถานศึกษา สำหรับบริหารจัดการได้เองตามวัตถุประสงค์ โดยกำหนดวิธีการให้ถูกต้องตามระเบียบของราชการ และให้มีการจัดระบบหนังสือเรียนเพื่อส่งต่อให้นักเรียนในรุ่นต่อๆ ไปได้นำไปใช้ ทั้งนี้ การดำเนินการคัดเลือกหนังสือเรียนของสถานศึกษานั้น กำหนดให้จะต้องมีการพิจารณาตัดสินใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษากับภาคี 4 ฝ่าย ซึ่งประกอบด้วย ครู ผู้ปกครอง กรรมการนักเรียน และผู้แทนชุมชน สำหรับเกณฑ์ของเงินที่จะจัดสรรเป็นค่าหนังสือเรียนตามรายหัว มีดังนี้

ก. การศึกษาในระบบ

- อนุบาล คนละ 200.00 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 1 คนละ 483.20 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 2 คนละ 347.20 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 3 คนละ 365.60 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 4 คนละ 580.00 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 5 คนละ 424.00 บาท
- ประถมศึกษาปีที่ 6 คนละ 496.00 บาท
- มัธยมศึกษาปีที่ 1 คนละ 739.20 บาท
- มัธยมศึกษาปีที่ 2 คนละ 564.80 บาท
- มัธยมศึกษาปีที่ 3 คนละ 560.00 บาท
- มัธยมศึกษาปีที่ 4 คนละ 1,160.80 บาท
- มัธยมศึกษาปีที่ 5 คนละ 805.60 บาท

- มัธยมศึกษาปีที่ 6 คนละ 763.20 บาท

- ปวช. คนละ 1,000.00 บาท

ข. การศึกษานอกระบบ

- ประถมศึกษา คนละ 290 บาทต่อปี
- มัธยมศึกษา คนละ 360 บาทต่อปี
- มัธยมปลาย คนละ 400 บาทต่อปี
- ปวช. คนละ 500 บาทต่อปี

หมวดอุปกรณ์การเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำบัญชีจ่ายเงินสดให้แก่ผู้ปกครองของนักเรียนตามเกณฑ์ ค่าใช้จ่ายรายหัว โดยผู้ปกครองและนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดซื้ออุปกรณ์การเรียนด้วยตนเอง และให้นำใบเสร็จรับเงินที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าเงินสดนั้น มาเป็นหลักฐานแสดงกับสถานศึกษา โดยมีการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคี 4 ฝ่ายอีกชั้นหนึ่ง

ตัวอย่างรายการของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ แบบฝึกหัด สมุด ดินสอ ปากกา ยางลบ ไม้บรรทัด เครื่องมือเรขาคณิต วัสดุฝึกด้านคอมพิวเตอร์ (เช่น แผ่นซีดี) กระดาษ A4 สีเทียน ดินน้ำมัน เป็นต้น

สำหรับเกณฑ์ของเงินที่จะจัดสรรเป็นค่าอุปกรณ์การเรียนตามรายหัว มีดังนี้

- อนุบาล คนละ 100 บาทต่อภาคเรียน
- ประถมศึกษา คนละ 195 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมศึกษา คนละ 210 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมปลาย คนละ 230 บาทต่อภาคเรียน
- ปวช. คนละ 230 บาทต่อภาคเรียน

หมวดเครื่องแบบนักเรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาดำเนินการจัดทำบัญชีจ่ายเงินสดให้แก่ผู้ปกครองนักเรียนตามเกณฑ์ค่าใช้จ่ายรายหัว โดยผู้ปกครองและนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการจัดซื้อเครื่องแบบนักเรียนด้วยตนเอง และให้นำใบเสร็จรับเงินที่มีมูลค่าไม่ต่ำกว่าเงินสดนั้น มาเป็นหลักฐานแสดงกับสถานศึกษา โดยมีการตรวจสอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาและ

ภาคี 4 ฝ่ายอีกชั้นหนึ่ง

สำหรับเกณฑ์ของเงินที่จะจัดสรรเป็นค่าเครื่องแบบนักเรียนตามรายชื่อ มีดังนี้

- อนุบาล คนละ 300 บาทต่อปี
- ประถมศึกษา คนละ 360 บาทต่อปี
- มัธยมต้น คนละ 450 บาทต่อปี
- มัธยมปลาย คนละ 500 บาทต่อปี
- ปวช. คนละ 900 บาทต่อปี

ทั้งนี้ รายการเครื่องแบบนักเรียนที่กำหนดจะจัดสรรคือ คนละ 2 ชุดต่อปี ตามราคามาตรฐานคุณภาพ ซึ่งหากผู้ปกครองรายใดจะซื้อเครื่องแบบนักเรียนที่มีราคาสูงกว่า ก็จะต้องรับภาระในราคาส่วนต่างเอง และหากผู้ปกครองมีชุดเครื่องแบบนักเรียนเพียงพออยู่แล้วก็สามารถนำเงินไปซื้อเข็มขัด รองเท้า ถุงเท้า ชุดกีฬา ชุดลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารีได้

นอกจากนี้ ได้มีการกำหนดให้สำรวจผู้ปกครองที่ประสงค์จะสละสิทธิ์ไม่รับเงินค่าเครื่องแบบนักเรียน โดยถือเป็นนโยบายที่ทุกสถานศึกษาต้องการรณรงค์ให้มีการเสียสละสำหรับผู้มีฐานะดี ซึ่งสถานศึกษาจะได้มีหนังสือตอบขอบคุณและเชิดชูเกียรติผู้ปกครองที่แสดงความประสงค์สละสิทธิ์ และจะมีการนำเงินกองทุนที่ได้จากการสละสิทธิ์ไปช่วยเหลือสถานศึกษาที่ด้อยโอกาส

ต่อไป

หมวดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

กระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้แก่สถานศึกษา สำหรับบริหารจัดการกิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้เองตามวัตถุประสงค์ใน 4 กิจกรรม ได้แก่

1. กิจกรรมวิชาการ โดยจัดอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อคนต่อปี

2. กิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรม เช่น ค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี โดยจัดอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อคนต่อปี

3. ทัศนศึกษานอกสถานที่ โดยจัดอย่างน้อย 1 ครั้ง ต่อคนต่อปี

4. บริการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศหรือคอมพิวเตอร์ โดยจัดอย่างน้อย 40 ชั่วโมง ต่อคนต่อปี

ซึ่งในรายละเอียดการดำเนินการของสถานศึกษา แต่ละแห่งนั้น คณะกรรมการสถานศึกษาและภาคี 4 ฝ่าย ควรจะมีการพิจารณาร่วมกัน โดยคำนึงผลสัมฤทธิ์ด้านคุณภาพที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นหลัก

สำหรับเกณฑ์ของเงินที่จะจัดสรรเป็นค่ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

ก. การศึกษาในระบบ

- อนุบาล คนละ 215 บาทต่อภาคเรียน
- ประถมศึกษา คนละ 240 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมต้น คนละ 440 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมปลาย คนละ 475 บาทต่อภาคเรียน
- ปวช. คนละ 475 บาทต่อภาคเรียน

ข. การศึกษานอกระบบ

- ประถมศึกษา คนละ 140 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมต้น คนละ 290 บาทต่อภาคเรียน
- มัธยมปลาย คนละ 290 บาทต่อภาคเรียน
- ปวช. คนละ 530 บาทต่อภาคเรียน

อีกหนึ่งในโครงการสำคัญที่รัฐบาลมุ่งหวังที่จะให้เข้ามาเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กและเยาวชนของชาติมีโอกาสได้รับการศึกษากันอย่างทั่วถึง เพื่อให้การขับเคลื่อนงานด้านการศึกษาเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดคุณภาพแก่ผู้เรียนมากที่สุด

การใช้ข้อมูลในการพัฒนาโรงเรียน

ทุกโรงเรียนคงจะมีศูนย์ข้อมูลของตนเองรวบรวมข้อมูลหลากหลาย เช่น ผลการสอบปลายภาค ผลการสอบระหว่างภาค ผลการสอบ O-Net, A-Net หรือผลการประเมินของหน่วยงานภายนอกระดับจังหวัดหรือระดับเขต แต่มีการนำข้อมูลเหล่านี้มาใช้ประโยชน์ในการบริหารและการเรียนการสอนน้อย ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าครูไม่ตระหนักว่าโรงเรียนมีข้อมูล หรือครูขาดทักษะในการแปลความหมายของข้อมูล หรือการเก็บข้อมูลบางประการใช้ประโยชน์อะไรไม่ได้ คะแนนจากผลการสอบนักเรียนก็เพื่อเลื่อนชั้น แต่ไม่มีการนำมาวิเคราะห์หาจุดแข็งจุดอ่อนของนักเรียนหรือผลการสอนของครู แล้วเปลี่ยนเป็นวิธีการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ครูอาจจะขาดทักษะการเก็บรวบรวมข้อมูล หรือไม่มีบุคลากรเพียงพอที่จะเก็บข้อมูลเป็นเวลาหลายปีติดต่อกัน อย่างไรก็ตามโรงเรียนควรมีคลังข้อมูลของตน เขตการศึกษาควรมีศูนย์ข้อมูลของตนเองรวบรวมข้อมูลของทุกโรงเรียนในเขต เพื่อให้โรงเรียนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ในการเปรียบเทียบและเรียนรู้จากกันและกัน

คำถามที่ต้องการคำตอบ

การเก็บข้อมูลและการนำข้อมูลที่เก็บไว้ใช้ควรเริ่มต้นด้วยคำถามที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับการบริหารและการสอนในโรงเรียน (Hers : 2008) เช่น

1. ผลการสอบของเด็กที่มีสภาพทางเศรษฐกิจสังคมและที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีความแตกต่างกันหรือไม่

2. โปรแกรมการเรียนต่างๆ การสอนเสริม กิจกรรมค่ายวิชาการ และอื่นๆ ช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กหรือไม่

3. การติดตามผลการเรียนของเด็กกลุ่มหนึ่งจากโรงเรียนจนกระทั่งเติบโตเป็นผู้ใหญ่มีผลต่อการพัฒนาการเรียนการสอนหรือไม่

4. เด็กที่สอบได้ค่าเฉลี่ย 2.50 ขึ้นไป มี

บุคลิกภาพแตกต่างจากเด็กที่สอบได้ค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 2.50 หรือไม่ พวกเขามีอะไรเหมือนกันบ้าง

5. งานบริหารด้านไหนที่โรงเรียนทำได้ก้าวหน้ามากที่สุด
6. การขาดเรียนและการหนีเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างไร
7. ผลการสอบของเด็กที่โรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลการสอบของเด็กในระดับจังหวัดหรือระดับประเทศหรือไม่

การนำข้อมูลไปใช้

คำถามเช่นนี้ช่วยให้ครูและผู้บริหารสนใจในปัญหาสำคัญมองหาข้อมูลมาตอบคำถาม เก็บรวบรวมข้อมูลของตนและค้นหาข้อมูลจากแหล่งอื่น หรือโรงเรียนอื่น การนำข้อมูลไปใช้ ควรระมัดระวังในเรื่องต่อไปนี้

1. ควรใช้ข้อมูลด้วยความรอบคอบ เช่น ผู้อำนวยการเขตการศึกษาท่านหนึ่งคิดจะย้ายครูจากโรงเรียนที่เด็กสอบได้คะแนนสูงไปสอนในโรงเรียนที่มีคะแนนสอบต่ำ โดยหวังว่าจะทำให้ผลการสอบของโรงเรียนดีขึ้น แต่คำถามที่ยังไม่มีคำตอบคือ ครูคนนั้นสอนได้ดีในห้องเรียนนี้จะสอนได้ดีในห้องเรียนอื่นหรือไม่ ถ้าย้ายเช่นนั้น ครูจะมีความพึงพอใจหรือไม่ ผลการสอบของเด็กเป็นตัวชี้วัดคุณภาพของครูได้ดีแค่ไหน ถ้าหากจะย้ายครูจริงๆ ขึ้นตอนครูจะเป็นอย่างไรจึงจะเกิดผลดีด้วยกันทุกฝ่าย

2. ต้องใช้ผลการวิจัยอย่างรอบคอบ ตัวอย่าง รัฐแคลิฟอร์เนีย นำผลการวิจัยของรัฐเทนเนสซีที่ทำการเด็กอนุบาล และประถมปีที่ 1 ห้องเรียนละ 15 คน สอนโดยครูอาวุโสระดับเชี่ยวชาญ ผลสัมฤทธิ์ของเด็กผิวดำสูงขึ้น แต่ในแคลิฟอร์เนียนำไปใช้กับทุกระดับชั้นขนาดห้องเรียน 20 คน สอนโดยครูทั้งใหม่และเก่าใช้งบประมาณไป \$800 ล้านดอลลาร์ ผลที่ได้ไม่แตกต่างจากเดิม

3. ไม่มองข้ามข้อมูลสำคัญ เช่น เด็กของโรงเรียนนี้สอบได้ต่ำกว่าเกณฑ์เกือบครึ่งโรงเรียนจะมองว่าเป็นความบกพร่องของครูผู้สอนก็ไม่ถูกต้องเสียทีเดียว เพราะยังมีปัจจัยอื่นๆ ที่ต้องนำมาพิจารณาเช่น สุขภาพ

เด็ก ฐานะทางครอบครัว ภาวะผู้นำในการสอนของครูใหญ่ การพัฒนาครู สื่อการสอน แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน และท้องถิ่น การสนับสนุนจากเขตการศึกษา สภาพแวดล้อมของโรงเรียน ภาระงานอื่นๆ ที่ครูต้องทำและไม่เกี่ยวกับการสอน เป็นต้น ผลการสอบของเด็กเป็นตัวชี้วัดเพียงว่าเด็กทำได้ดีแค่ไหน แต่ไม่ตอบคำถามว่าข้อสอบถามสิ่งที่เด็กเรียนหมกน้อยแค่ไหน โรงเรียนได้ตำราเรียนมาเมื่อไร ผู้บริหารกำหนดนโยบายการเรียนการสอนอย่างไร เป็นต้น

บทบาทของผู้บริหาร

ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำในการเรียนการสอน การรวบรวมข้อมูลและการนำข้อมูลไปใช้ ดังนั้นผู้บริหารควรมีบทบาท ดังนี้

1. ใช้ข้อมูลโดยมองไปข้างหน้า อย่างน้อยที่สุดต้องพิจารณาว่า ถ้านำผลการวิจัยของโรงเรียนอื่นมาใช้กับโรงเรียนของตนเองแล้วผลจะออกมาอย่างไร

2. ผู้บริหารควรเสาะหาข้อมูลและผลการวิจัยที่สอดคล้องกับสภาพ บริบท และปัญหาของโรงเรียนของตน ไม่ใช่เห็นข้อมูลและผลการวิจัยที่ออกมาดีแล้วนำมาใช้เลย

3. ข้อมูลควรมีคุณภาพ วิธีการเก็บข้อมูลถูกต้องตามหลักการทางสถิติ ข้อมูลต้องแยกแยะให้ตอบ

คำถามได้ชัดเจน แสดงในรูปแบบการนำเสนอที่เข้าใจง่าย และได้มาในระยะเวลาที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ เช่น แยกตามเพศ ภูมิภาค ฐานะของโรงเรียน ผลการเรียนรายวิชา ผลการเรียนแยกเป็นรายหัวข้อ ผลการเรียนแยกตามสภาพของเด็ก เป็นต้น

4. โรงเรียนจัดให้มีทีมข้อมูลของตน กำหนดวันให้ครูส่งข้อมูลให้ทีมงาน ฝึกทีมงานและครูให้สามารถตีความหมายและวิเคราะห์ข้อมูลได้และนำเสนอข้อมูลได้ ถ้าเป็นข้อมูลเกี่ยวกับเด็กรายบุคคล ควรมีผลการเรียนตั้งแต่เริ่มเรียน กิจกรรมเพื่อโรงเรียน บุคลิกภาพ ความชอบ ภูมิหลังทางบ้าน และพฤติกรรมส่วนตัว เป็นต้น

5. เมื่อมีข้อมูลให้ใช้ ทุกคนต้องพูดเกี่ยวกับข้อมูลเป็นวัฒนธรรมของโรงเรียน ใช้ข้อมูลในการวางแผน ใช้ข้อมูลในการเตรียมการสอน เปรียบเทียบข้อมูลที่มีอยู่ กับโรงเรียนอื่น ระดับเขต และระดับชาติ เป็นต้น

6. ใช้ข้อมูลเป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน เช่น นักเรียนที่สอบได้ต่ำกว่าเกณฑ์ของเขตโรงเรียนจะแก้ไขปัญหายังไง การให้คำปรึกษา นักเรียนก็ต้องใช้ข้อมูล การพัฒนาครู และการบริหารก็ต้องใช้ข้อมูลเกี่ยวกับครูและผู้บริหาร โรงเรียนต้องปรับปรุงข้อมูลให้ทันสมัยเสมอและควรเก็บข้อมูลทุกภาคเรียน

ลักษณะของโรงเรียนที่ดี

ความรับผิดชอบในการพัฒนาให้โรงเรียนเป็นโรงเรียนที่ดีเลิศต้องเกิดจากความต้องการของบุคลากรทุกคนในพื้นที่และสอดคล้องกับนโยบายของเขตและประเทศ (Johnson : 2008) ลักษณะของโรงเรียนที่ดีมีดังนี้

1. ทุกคนทั้งครูและนักเรียนมีความปลอดภัยทั้งร่างกายและจิตใจ และทรัพย์สิน

2. นักเรียนมีความพอใจในการเรียนและมีความสุข

3. ผู้บริหารและครูเอาใจใส่นักเรียนดี กระตุนและให้กำลังใจในการเรียนและร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานในท้องถิ่น

4. โรงเรียนเตรียมเด็กให้เป็นประชากรที่ดีของประเทศ และมีทักษะชีวิตสูง

5. โรงเรียนมีระบบการสื่อสารและประชาสัมพันธ์ที่ดี

6. โรงเรียนมีความสะอาดเป็นที่ชื่นชอบของทุกคน และมีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

7. นักเรียนที่จบจากโรงเรียนสามารถเข้าเรียนต่อได้ในมหาวิทยาลัยชั้นนำ

8. โรงเรียนมีความหลากหลายทางวิชาการ และยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมของนักเรียนและชุมชน

9. โรงเรียนมีระบบช่วยเหลือนักเรียนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนอย่างหลากหลาย

ลักษณะของเด็กที่สำเร็จจากโรงเรียน

ลักษณะของเด็กที่สำเร็จจากโรงเรียนเป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพของการเรียนการสอน ดังนี้

1. เด็กที่สำเร็จจากโรงเรียนมีสมรรถภาพ มีความรอบรู้ มีทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางสังคม การตัดสินใจ ความร่วมมือ และการยอมรับนับถือคนอื่น

2. เด็กที่สำเร็จจากโรงเรียนมีทักษะทางปัญญา เช่น การคิดวิเคราะห์ เรียนรู้วิธีเรียน ทำการวิจัยง่าย ๆ ได้ สามารถเรียนต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3. เด็กที่สำเร็จจากโรงเรียนสามารถจัดข้อมูล ประเมินข้อมูลและนำไปใช้ในสถานการณ์ใหม่ได้

4. เด็กที่สำเร็จจากโรงเรียนมีความสามารถทาง วิชาการ เช่นการพูด การสื่อสาร การเขียน การอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทันตาม ความก้าวหน้าของโลก

รายงานประจำปีของโรงเรียน

โรงเรียนควรตรวจสอบความต้องการเกี่ยวกับการ รายงานประจำปีของโรงเรียนต่อชุมชน ชุมชนของ อเมริกาต้องการให้โรงเรียนทำรายงานในเรื่องต่อไปนี้

1. ผลการสอบ การเรียน และความก้าวหน้าทางการเรียนของเด็ก
2. ผลการปฏิบัติงาน การพัฒนาและความก้าวหน้าทางวิชาการของครู
3. รายงานการใช้งบประมาณและผลที่ได้รับ
4. การวางแผนการศึกษาของโรงเรียน และแผนการพัฒนาโรงเรียน
5. ระดับความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนต้องสำรวจทุกสิ้นปี

บรรยากาศของโรงเรียน

ข้อมูลเกี่ยวกับบรรยากาศของโรงเรียนเป็น แนวทางหนึ่งในการพัฒนาโรงเรียนไปสู่ความเป็นเลิศได้ เป็นอย่างดี เพราะบรรยากาศของโรงเรียนมีความ สัมพันธ์กับผลการปฏิบัติงานของครูและผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของเด็ก การสำรวจบรรยากาศของโรงเรียน ต้องสำรวจข้อมูลจากครู และนักเรียน (Pebble and Taylor : 2008) วิธีการเก็บข้อมูลบรรยากาศของ โรงเรียนมีดังนี้

1. คัดเด็กที่เป็นผู้นำหรือหัวหน้าระดับชั้นปีที่ 3-12 มอบให้สัมภาษณ์เพื่อนๆ อธิบายให้เพื่อนทราบว่าการสำรวจบรรยากาศของโรงเรียนทำเพื่อประโยชน์ของ นักเรียนและโรงเรียน เด็กมักจะพูดตรงๆ กับเพื่อนที่อยู่ใน ใจวัยเดียวกัน

2. เมื่อที่มีข้อมูลจัดกระทำข้อมูลแล้ว นำมารวม กันแปลความหมายร่วมกันกับกรรมการสถานศึกษา ผู้นำเด็ก ผู้บริหารและครู แล้วร่วมกันตัดสินใจว่า เรื่องใด ควรทำก่อนหลัง และทำอะไร ใครเป็นผู้ทำโดยการจัด ลำดับความสำคัญของปัญหา

3. ครูและผู้นำเด็กร่วมกันกำหนดขั้นตอนการแก้ ปัญหา โดยแบ่งกลุ่มกันพิจารณาแต่ละปัญหา

4. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้ว เลือกกลยุทธ์ที่ดีที่สุดมาแก้ปัญหา แล้วนำไปปฏิบัติ ผู้นำ

เด็กมีบทบาทสำคัญในเรื่องนี้

5. การให้ผู้นำเด็กเข้ามามีบทบาทในการศึกษาและแก้ปัญหา จะทำให้การต่อต้านลดลง ความร่วมมือมากขึ้น จากการแก้ปัญหาบรรยากาศของโรงเรียนจะนำไปสู่การแก้ปัญหาอื่นได้ด้วย เช่น ปัญหาการเรียนการสอน พฤติกรรมของเด็ก การใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนและชุมชน การให้เด็กโตช่วยสอนเด็กเล็ก และอื่นๆ เด็กจะเรียนได้ดีในบรรยากาศที่มีความปลอดภัยทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สิน

6. ข้อมูลที่ได้จากการสำรวจบรรยากาศของโรงเรียน ควรวิเคราะห์เปรียบเทียบความเห็นของครูและนักเรียน เพราะนักเรียนบางคนต่อหน้าครูมีพฤติกรรมดี แต่ลับหลังครูอาจไม่ดี เรื่องนี้นักเรียนจะรู้ดีที่สุด ข้างล่างเป็นรายงานบรรยากาศของโรงเรียนแห่งหนึ่งในอเมริกา

รายการ	ร้อยละของผู้ตอบความเห็น	
	นักเรียน	ครู
1. นักเรียนมีความปลอดภัยทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และทรัพย์สิน	58	80
2. นักเรียนทุกคนปฏิบัติต่อกันด้วยความนับถือ	48	68
3. เมื่อครูช่วยเด็กที่ถูกเพื่อนรังแก เด็กคนนั้นจะปลอดภัย	45	81
4. เมื่อผู้บริหารโรงเรียนช่วยเด็กที่ถูกเพื่อนรังแก เด็กคนนั้นจะปลอดภัย	57	75
5. ผลงานของเด็กที่นำเสนอต่อสาธารณชนเป็นที่ชื่นชมของครู	47	82

เนื่องจากครูและนักเรียนอยู่กันคนละสถานะ โรงเรียนจึงต้องขอความเห็นและแก้ไข้ปัญหาจากทุกมุมมอง การพัฒนาบรรยากาศของโรงเรียนนำไปสู่ความเป็นเลิศของโรงเรียนได้อีกทางหนึ่ง

การใช้ข้อมูลเพื่อปรับปรุงการสอน

โรงเรียน Millbrook School ในรัฐ North Carolina สหรัฐอเมริกาจะสำรวจสภาพการทำงานของครูทุก 2 ปี โรงเรียนนี้มีนักเรียน 750 คน ครู 67 คน โดยทำการศึกษาพร้อมกับ Peace College ซึ่งอยู่ในเขตการศึกษาเดียวกัน โรงเรียนนำผลที่ได้มาปรับปรุงการสอน ผลปรากฏตามรายการข้างล่าง (Berry et al : 2008) ตัวเลขเป็นร้อยละของผู้ที่ตอบเห็นด้วย

รายการ	ค.ศ.2006	ค.ศ.2008
1. ครูมีเวลาเพียงพอในการร่วมมือกับเพื่อนครูพัฒนาการเรียนการสอน	64	82
2. ครูได้รับการคุ้มครองจากภาระงานที่ทำให้เสียเวลาในการเรียนการสอน	47	70
3. ครูเป็นแกนกลางในการตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน	50	89
4. ครูได้รับความไว้วางใจให้ตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน	77	98
5. คณะครูมีกระบวนการที่มีประสิทธิภาพในการตัดสินใจและแก้ปัญหาการเรียนการสอน	54	90

ตัวเลข ค.ศ.2006 เป็นจุดเริ่มต้น โรงเรียนทำการปรับปรุงทุกด้าน ตัวเลขปี ค.ศ.2008 เป็นผลการสำรวจครั้งที่ 2 ซึ่งแสดงถึงความก้าวหน้าพอสมควร และโรงเรียนพยายามรักษาสภาพเช่นนั้นไว้ ซึ่งเป็นลักษณะของโรงเรียนที่ดี

การเก็บข้อมูลระยะยาว

มูลนิธิเพื่อการศึกษา Big Picture Company ในรัฐ Rhode Island สหรัฐอเมริกาได้สนับสนุนโรงเรียน Met School ให้เก็บข้อมูลระยะยาวเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน (Washor et al : 2008) โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนระดับมัธยมปลายมีชั้นปีที่ 9-12 โรงเรียนเก็บข้อมูล ผลการเรียนรู้ เกรด อัตราการสำเร็จ ความพากเพียรในการเรียน ความก้าวหน้าในการทำงาน ความสัมพันธ์กับคนทั่วไป การช่วยเหลือสังคมและ

การมีชีวิตอย่างเป็นสุขของศิษย์เก่าที่สำเร็จ เรียนต่อในมหาวิทยาลัยหรือออกทำงาน โดยเก็บจากศิษย์เก่าแล้วนำข้อมูลมาใช้ในการแนะแนว และอภิปรายกับเด็กปัจจุบัน นโยบายการเรียนการสอนที่ Met School คือ (1) เด็กเรียนตามความสนใจและความถนัดของตน (2) หลักสูตรที่นำมาสอนต้องเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่ในปัจจุบัน (3) วัดความสามารถของเด็กจากคุณภาพของงาน แล้วเก็บเป็นข้อมูลของโรงเรียน โรงเรียนแห่งนี้ประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง

การวิเคราะห์ข้อมูลของโรงเรียนควรทำอย่างลึกซึ้ง เช่น ปัญหาเด็กน้ำหนักเกิน ตัวเลขบอกร้านหนักเป็นกิโลกรัม จะไม่บอกอะไรมาก ผู้วิเคราะห์ต้องค้นลึกลงไปถึงการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการมองภาพลักษณ์ของตนเองของเด็ก และอื่นๆ แล้วจึงหาคำตอบและกำหนดแนวทางแก้ไขร่วมกับแพทย์ ในทำนองเดียวกันผลการสอบระหว่างภาคของเด็กก็เป็นเพียงคะแนน แต่ครูต้องมองลึกลงไปว่าเด็กมีความรู้ ทักษะ และยุทธวิธีการเรียนมากแค่ไหน แล้วนำมาปรับการสอนของครูเพื่อนำเด็กไปสู่จุดปลายทางของการเรียนของเด็ก ครูต้องแยกคะแนนออกเป็นส่วน เช่น ภาษาอังกฤษต้องพิจารณาการอ่าน การฟัง การเขียน การสะกดตัว เป็นต้น แล้วจึงกำหนดแนวทางการสอนต่อไป จากข้อมูลไปสู่การสอนคงไม่่ง่ายนัก แต่ครูต้องทำและมีให้เป็นภาระของครูต่อไปต้องแก้ไข

เอกสารอ้างอิง

1. Berry, Barnet; Carolann Wade and Paula Trantham. "Using Data Changing Teaching" Educational Leadership, December 2008/January 2009. pp.80-84
2. Hess, Federick M. "The New Stupid". Educational Leadership, December 2008/January 2009. pp.12-17
3. Johnson, George and Susan Bonaiuto. "Accountability with Roots" Educational Leadership, December 2008/January 2009. pp.26-29
4. Preble, Bill and Larry Taylor. "School Climate Through Students' Eyes. Educational Leadership, December 2008/January 2009. pp.35-41
5. Washor, Elliot, Karen Arnold and Charles Mojkowski. "Data Beyond High School". Educational Leadership, December 2008/January 2009. pp.60-64

**โครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ
ด้านการพัฒนาโยบายและการวางแผนการศึกษา สกศ.
ระหว่างวันที่ 11-15 มีนาคม 2552
ณ จ.ลำปาง จ.เชียงราย จ.พะเยา**

เรียนรู้นอกห้องเรียน

สวัสดิ์ค๊ะ สมาชิกวารสารการศึกษาไทยทุกท่าน พบกันอีกครั้งหนึ่งแล้ว สำหรับเดือนมีนาคมนี้ก็มีเรื่องดีๆ มาเล่าสู่กันฟังอีกเช่นเคย ช่วงนี้สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) กำลังเร่งเดินหน้าขับเคลื่อนนโยบายการปฏิรูปการศึกษารอบที่สองกันอย่างเข้มข้น จัดให้มีการประชุมสัมมนารับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายทั่วประเทศ พร้อมๆ กับการเพิ่มขีดความสามารถให้แก่บุคลากรของสกศ. ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เพื่อให้สอดคล้องกับการปรับเปลี่ยนของกระแสโลกาภิวัตน์ วิฤตติด้านการศึกษาและการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษา จึงได้จัดโครงการฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรสู่มืออาชีพ ด้านการพัฒนาโยบายและแผนการศึกษา : การนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ระหว่างเดือนมกราคม - เมษายน 2552 และเมื่อวันที่ 11 - 15 มีนาคมที่ผ่านมาคณะผู้รับการอบรมได้เดินทางไปศึกษาดูงานที่จังหวัดเชียงราย ลำปาง และพะเยา

โชคดีที่ดิฉันมีโอกาสเข้าร่วมโครงการฝึกอบรมครั้งนี้ด้วย ต้องเรียนว่าพวกเราเดินทางกันอย่างประหยัดมากตามมติคณะรัฐมนตรีที่ขอให้หน่วยงานราชการช่วยกันใช้งบประมาณที่มีอย่างระมัดระวัง ดังนั้นการเดินทางทั้งไปและกลับด้วยรถไฟตู้นอน ก็ได้สร้างความตื่นเต้นและสนุกสนานให้กับคณะเป็นอย่างมาก เพราะหลายคนไม่ได้นั่งรถไฟมาสัก 10-20 ปี ก็มีเด็กรุ่นใหม่บางคนยังไม่เคยนั่งรถไฟด้วยซ้ำ

จุดประสงค์ของโครงการนี้ นอกจากต้องการพัฒนาบุคลากรที่เป็นข้าราชการทั้งรุ่นใหม่และรุ่นเก่า ได้เรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ เกิดการเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนแล้ว การเรียนรู้นอกห้องเรียนครั้งนี้ยังเป็นการเปิดโลกทัศน์ของผู้เข้ารับการอบรมให้เห็นความก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงไปในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนการสอนในสถานศึกษา การเรียนรู้และการอยู่ร่วมกันของชุมชนในสถานการณ์ปัจจุบัน

“โรงเรียนบ้านสามขา” ต.หัวเสือ อ.แม่ทะ จ.ลำปาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 2 เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 มีนักเรียน 39 คน และมีครู 3 คน รวมครูสื่อนวล วงศ์ตระกูล ซึ่งเป็นครูใหญ่ด้วย การเรียนของที่นี่เป็นการเรียนแบบช่วงชั้น เช่น ช่วงชั้นที่ 1 จะมีเด็กตั้งแต่ชั้นป. 1 - 3 เรียนร่วมกัน และช่วงชั้นนี้ จะเน้นภาษาไทยและคณิตศาสตร์ การเรียนการสอนและเน้น Project Learning ที่ทำให้พวกเราทั้งมาก ก็คือ เด็กตัวเล็กๆ สามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ขนาดเล็กหรือแล็ปท็อปที่มีน้ำหนักประมาณ 1 กิโลกรัมเท่านั้นเป็นนาฬิกาฬิกา พร้อม

กล้องถ่ายรูป แคมมีวเลสรับสัญญาณ ใช้ได้ทั้งไฟฟ้าและพลังงาน แสงอาทิตย์ เด็กสามารถนำไปใช้นอกห้องเรียนและยังนำกลับไปใช้ที่บ้านได้ด้วย

ห้องนวด ห้องชมพู่ ห้องบิก อยู่ชั้นป. 2 เท่านั้น แต่สามารถใช้แล็ปท็อปกันอย่างคล่องแคล่ว ต่างบอกว่าใช้เครื่องนี้สนุกดี อายากรู้อะไรก็เข้าไปสืบค้นในอินเทอร์เน็ต ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ท่องโลกกว้างโดยผ่านเทคโนโลยีที่ทันสมัย และยังสอนพ่อแม่ให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันด้วย ที่สำคัญเด็กๆ ยังชอบ chat กันมากด้วย แม้จะอยู่ในห้องเดียวกันแต่เด็กจะคุยกันโดยผ่านแล็ปท็อปกันอย่างสนุกสนาน ต้องบอกว่าเด็กที่นี้กล้าแสดงออก กล้าพูด กล้าถาม และตอบคำถามอย่างฉลาดฉลาด เห็นถึงพัฒนาการด้านการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

“โฮงเฮียนจาวบ้าน” ศูนย์การเรียนรู้นอกระบบโรงเรียนบ้านแม่จัน (เชียงใหม่ประชาอนุสาสน์) อ.แม่จัน จ.เชียงใหม่ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขต 3 นายสงบ มโนใจ ผู้อำนวยการโรงเรียนเล่าให้ฟังว่าในพื้นที่มีเด็กที่ออกกลางคันจำนวนมาก ด้วยหลายสาเหตุ และเห็นว่าหากเด็กเหล่านี้ไม่ได้เรียนต่อจะทำให้เกิดผลเสียและปัญหาอื่น ๆ ตามมา จึงมีความเห็นพ้องกับนายประยูร สุวรรณรัฐ ประธานคณะกรรมการการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในเมื่อเด็กไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนปกติได้ จึงควรเปิดโอกาสให้เด็กได้มาเรียนแบบนอกระบบ เปิดเป็น “โฮงเฮียนจาวบ้าน” ซึ่งเป็นศูนย์การเรียนรู้นอกระบบ ณ โรงเรียนบ้านแม่จันฯ เพื่อเป็นการเลือกให้กับผู้ที่ต้องการเรียนให้จบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ผู้เรียนสามารถเรียนไปด้วยทำงานไปด้วย เพราะจัดการเรียนการสอนในวันเสาร์และอาทิตย์ และเปิดการเรียนรู้อัตโนมัติ จันทร์ - ศุกร์ และจัดการเรียนรู้เป็นรายบุคคล รับเด็กและเยาวชนอายุ 7 - 16 ปี ซึ่งตกหล่น ไม่อยู่ในระบบโรงเรียน เด็กออกกลางคันทุกระดับ เด็กในระบบโรงเรียนที่ ติด 0, ร หรือ มส. และไม่สามารถแก้ไขเพื่อให้จบการศึกษาภาคบังคับ รวมทั้งเด็กที่เรียนช่วงชั้นที่ 3 ครบ 3 ปี แต่ไม่จบหลักสูตร สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้

ส่วนการเรียนการสอนจะเน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้จากสื่อต่างๆ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ชุมชนและครูผู้สอน มีการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ต้องปฏิบัติตามกิจกรรมและรายงานผลตามเงื่อนไขที่กำหนด เช่น นักเรียนต้องมาเรียนสัปดาห์ละไม่น้อยกว่า 12 ชั่วโมง เป็นต้น และเมื่อจบแล้วเด็กเหล่านี้จะได้รับประกาศนียบัตรและสามารถจะไปเรียนต่อในระบบโรงเรียนต่อไปได้

นี่ก็เป็นการเรียนรู้ที่เปิดกว้าง เปิดโอกาสให้กับผู้เรียนที่ไม่สามารถเรียนในระบบโรงเรียนได้ด้วยเหตุใดก็ตาม จึงนับเป็นผลพวงของการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่กำหนดให้คนไทยทุกคนต้องได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างแท้จริง สนใจเรื่องราวดีๆ แบบนี้ที่ 084 617 0545 หรือ 086 923 6086

“แหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านสันกอง” ต.แม่ไร่ อ.แม่จัน จ. เชียงราย เป็นสถานที่หนึ่งที่ผู้เข้ารับการศึกษา ได้เข้ามาเรียนรู้วิถีชีวิตที่มีความพอเพียง การสร้างงาน สร้างรายได้ให้กับทุกคนในชุมชน และอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขจริงๆ

แน่นอนว่า ชุมชนใดก็ตามที่มีความเข้มแข็ง นั้นหมายถึงว่า ชุมชนแห่งนั้นมีผู้นำที่เป็นนักคิด นักพัฒนาและต้องฝ่าฟันกับอุปสรรคหลายอย่าง กว่าจะสามารถสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ที่ดีได้ “นางสาวนิตี สุธรรมรักษ์” ถือเป็นผู้ก่อตั้ง “แหล่งเรียนรู้ชุมชนบ้านสันกอง” ใช้บริเวณบ้านที่มีเนื้อที่ทุกตารางนิ้วเป็นที่บ่มเพาะและถักถอความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับเพื่อนบ้านที่มาพร้อมตั้งกลุ่มเพื่อเป็นอาชีพเสริมให้กับตนเองและครอบครัว ทั้งกลุ่มทอผ้า ดอกไม้ประดิษฐ์ ดนตรีพื้นบ้าน กลุ่มจักสาน กลุ่มข้าวซ้อมมือ กลุ่มนวดแผนโบราณ นวดฝ่าเท้า เลี้ยงปลา เลี้ยงกบ เป็นต้น รวมทั้งยังใช้เป็นที่ประชุมและรองรับผู้มาเยือนด้วย ส่วนบริเวณรอบๆ บ้านที่เต็มไปด้วยต้นไม้หนานาพันธุ์ จะมีการทำเกษตรพอเพียงด้วยการปลูกพืชผักสวนครัว สมุนไพรพื้นบ้านหลายชนิด เป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญของชุมชนแห่งนี้ และ ที่สำคัญคือความร่มเย็นของแม่ที่ไม่ที่พวกเขา

สัมผัสได้

และด้วยสถานที่ร่มรื่นแห่งนี้ ได้สร้างความประทับใจถึงวิถีชีวิตของ คุณนิธิที่เล่าให้ฟังว่าชาวบ้านที่นี่ไม่ชอบมากที่สุดคือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในรูปแบบของการอบรมสัมมนาที่โรงแรม เพราะต้องใช้เงินมาก ทำให้ผู้เข้าอบรมได้น้อย หากใช้สถานที่แห่งนี้เป็นแหล่งอบรมวิชาความรู้ต่างๆ เมื่อเทียบกับ จำนวนเงินที่ต้องจ่ายกับโรงแรมนั้น สามารถที่จะนำมาเผยแพร่ออกดอกผลเป็นความรู้ที่สามารถถ่ายทอดให้กับเด็ก เยาวชน ผู้ใหญ่ ผู้สูงอายุได้มากกว่ากันหลายเท่าตัว รวมทั้งการจะทำกิจกรรมอันใด จะมีความคล่องตัว สบายตัวกว่าที่โรงแรม อีกทั้งมีฐานเรียนรู้ที่หลากหลายกว่ามาก

ส่วนการถ่ายทอดความรู้ให้กับเด็กๆ เป็นสิ่งที่คุณนิธิ ภูมิใจมาก จะถ่ายทอดให้ด้วยความเต็มใจ เด็กต้องการจะเรียนรู้และฝึกฝนงานอะไรก็ได้ที่สนใจ โดยเฉพาะช่วงปิดเทอมจะที่นี่จะเป็นแหล่งสร้างงาน สร้างรายได้เป็นอย่างดี ส่วนนักศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา นอกจากการศึกษาดูงานแล้ว ก็มีการทำวิจัยเรื่องต่างๆ ของแหล่งเรียนรู้ แห่งนี้ด้วย

จุดเด่นของแหล่งเรียนรู้ที่นี่ คือการทำอาชีพปักผ้า คุณนิธิอรุณ เนาว์ชมพู่ เจ้าของผ้าปักที่บรรจงปักด้วยฝีมือที่ละเอียด ผืนผ้ามีความสวยงาม บอกว่า “จะใช้เวลาวางมาหนึ่งปักผ้าที่นี่ ทั้งที่เป็นผืนใหญ่ ผืนเล็กผืนน้อย สามารถไปตัดเป็นเสื้อ ผ้าถุงสำเร็จ ทำปลอกหมอนอิง ที่ใส่โทรศัพท์ กระเป๋าตุงการ์ด เข็มขัด หมวก และรายได้จากผืนผ้าที่ปักต่อเดือนแม้จะไม่มากนัก แต่ถือเป็นอาชีพเสริม มีเพื่อนคุย เป็นชีวิตที่มีความสุขดีมาก”

นอกจากนี้ ร้านค้าในบริเวณแหล่งเรียนรู้ เป็นจุดดึงดูดให้มีผู้เข้ามาเยี่ยมชมได้เป็นอย่างดี มีผลิตภัณฑ์ของชุมชนให้เลือกชมเลือกซื้อมากมาย โดยเฉพาะผลิตภัณฑ์จากผ้าปักที่สวยงามและสามารถนำไปเป็นของฝาก ของขวัญ หรือซื้อใช้เองราคาไม่แพงเลย หากจะเทียบกับฝีมือและเวลาที่คุณนิธิอรุณบอกว่าบางชิ้นใช้เวลา 3 - 4 เดือน หรือมากกว่านั้น ส่วนสินค้าที่ชาวบ้านผลิตขึ้นในครอบครัวสามารถมาฝากขายได้ ก็จะมีข้าวกล้อง ไม้กวาด ดอกไม้ประดิษฐ์จากผ้าใยบัว เป็นต้น

แน่นอนว่าชุมชนที่สามารถพัฒนาได้และมีความคล่องตัว ต้องได้รับการสนับสนุนทั้งแรงกาย แรงใจ รวมทั้งกำลังทรัพย์ “คุณสมเดช บันทะรส” ผู้มีอาชีพค้าขาย เป็นผู้ที่เห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มกันของชาวบ้าน จึงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนที่สนับสนุนทั้งเงิน ร่วมคิด ร่วมทำ และการให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุ ด้วยการพาไปทัศนศึกษาในต่างถิ่นอยู่เป็นประจำ ซึ่งคุณสมเดช บอกว่า “การเข้ามาร่วมสนับสนุนชุมชน เพียงเพื่อต้องการให้ชุมชนสามารถอยู่บนพื้นฐานความพอเพียง มีความรักสามัคคีกัน เราชื่นใจและพลอยมีความสุขไปด้วย”

แหล่งเรียนรู้บ้านสันนกอง พร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้มาเยือนทุกคน ติดต่อได้ที่ 053 667 719 หรือ 081 568 9385

การการเรียนรู้ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยของคณะผู้เข้ารับการฝึกอบรมตามหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรสู่มีอาชีพด้านนโยบายและแผนการศึกษาของสทศ.ครั้งนี้ จึงนับเป็นการเปิดโลกกว้างทางความคิด ได้เก็บเกี่ยวประสบการณ์ที่หลากหลายจากพื้นที่ และจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาของประเทศชาติโดยรวมต่อไป

ฝากท้องกับพระ

เมื่อฟังชื่อเรื่อง “ฝากท้องกับพระ” หลายคนคงเริ่มสงสัยว่า เอ๊ะ! อะไรกัน มีด้วยหรือ เพราะเมื่อคนเรามีลูก ที่เราจะไปฝากครรภ์หรือฝากท้องก็คือ โรงพยาบาล จะไปฝากท้องกับพระ จะเป็นไปได้อย่างไร แต่เรื่องแปลกนี้มีอยู่จริงที่ **วัดศรีสระแก้ว จังหวัดหนองบัวลำภู** เรื่องราวนี้จะเป็นอย่างไร คอลัมน์นี้คิดได้ไม่กี่ครั้งนี่ จึงขอนำเสนอเรื่องแปลกแต่จริงเรื่องนี้ว่า **เขา คิด ได้ ใจ**

ที่มาของการฝากท้องกับพระ

“**วัดศรีสระแก้ว**” ตั้งอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดหนองบัวลำภู ที่วัดแห่งนี้มีพระพุทธรูปอยู่องค์หนึ่ง ชื่อว่า **“หลวงพ่อมิ่งขวัญ”** หลวงพ่อมิ่งขวัญเป็นพระพุทธรูปโบราณที่เป็นหินศิลาแลงแกะสลัก อายุราว 600 ปี เป็นพระพุทธรูปที่ชาวบ้านชุมชนนามะเฟืองเคารพศรัทธามาก **พระสุนทรปริยัติเมธี** เจ้าอาวาสจึงเกิดแนวคิดให้ชาวบ้านที่สร้างครอบครัวใหม่ที่กำลังจะมีลูก ให้ผู้ที่ เป็นพ่อแม่มาปฏิญาณต่อหน้าหลวงพ่อก่อนว่าจะตั้งใจอบรมเลี้ยงลูกให้เป็นคนดี ส่งให้เรียนจนจบ พ่อแม่จะประพฤติตนเป็นคนดีและลูกที่เกิดมาถือเป็นลูกของหลวงพ่อก่อน จึงเป็นที่มาของคำว่า “ฝากท้องกับพระ” ซึ่งนอกเหนือจากที่ชาวบ้านจะฝากท้องไว้กับหลวงพ่อก็มีพระประธาน

เพราะเชื่อว่าลูกที่เกิดมาจะปลอดภัย แข็งแรง สมบูรณ์ เลี้ยงง่าย ไม่เจ็บป่วยแล้ว หลังคลอดลูกชาวบ้านก็จะมากกราบไหว้ฝากท้องและฝากลูกฝากหลานไว้เป็นลูกหลานของท่านเจ้าอาวาสด้วย เพื่อให้ลูกที่เกิดมานั้นไม่ดื้อ ไม่ซนและเป็นเด็กดี

สำหรับการฝากท้องหรือฝากให้ลูกหลานเป็นบุตรธิดาของหลวงพ่อมิ่งขวัญ จะมีการจัดทำพิธีฝากลูกหลานด้วย เมื่อทำพิธีแล้ว พระจะประพรมน้ำพระพุทธรมนต์ มีการผูกแขนเพื่อความเป็นสิริมงคล และเมื่อฝากลูกให้เป็นลูกเป็นหลานหลวงพ่อก่อนแล้ว พ่อแม่จะต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างพูดจาไพเราะ ไม่พูดจาหยาบคายกับลูกหลาน ครอบครัวจึงจะมีความสุข นอกจากนี้พ่อแม่ของเด็กจะพาลูกหลานมากราบพระทุกๆ วันพระ มาฟังหลักธรรมคำสอน ช่วยงานวัดเป็นการปลูกจิตสำนึกให้เด็กดี มีน้ำใจ ในด้านของพ่อแม่เอง เมื่อได้มาฝากท้องกับพระ มาฝากลูกให้เป็นลูกเป็นหลานกับหลวงพ่อก่อน ก็ต้องพยายามประพฤติปฏิบัติตนตามที่ได้ปฏิญาณไว้ต่อหน้าหลวงพ่อก่อนและต้องพยายามเลี้ยงดูลูกให้ดีไม่ให้หลวงพ่อก่อนเสื่อมเสียถ้าเด็กทำตัวไม่ดี

เมื่อลูกหลานโตขึ้นก็ให้ประพฤติตนเป็นคนดี โดยละเว้นการทำกรรมชั่ว 3 ประการ คือ ห้ามดื่มสุรา ห้ามลักขโมย

ห้ามพูดโกหก ซึ่งเป็นข้อห้ามในศีล 5 นั้นเอง การฝากท้องกับพระจึงถือเป็นกุศโลบายอย่างหนึ่งที่ช่วยให้พ่อแม่ โดยเฉพาะเด็กได้ใกล้ชิดกับวัด ได้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมตั้งแต่วัยเด็ก

พระสุนทรปริยัติเมธี เจ้าอาวาสได้กล่าวถึงจุดประสงค์ของแนวคิดนี้ว่า “จุดประสงค์จริงๆ คือ ต้องการพัฒนาคน การพัฒนาคนต้องพัฒนาจิตใจ ให้วัดถูอะไรก็ไม่เท่ากับใจของคน ถ้าใจยังดีที่อยู่ ก็ต้องทำใจให้สงบ และเคารพเสียก่อน”

เมื่อเด็กๆ มาวัด เด็กๆ จะได้เรียนรู้ทั้งทางตรง ทางอ้อม เด็กจะได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ เช่น การตักบาตร การไหว้พระ สวดมนต์ ฯลฯ และได้เรียนรู้จาก **“ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กวัดศรีสระแก้ว”** ซึ่งวัดได้เปิดไว้เพื่อเป็นแหล่งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่เด็ก เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น ในศูนย์เด็กเล็กนี้ สอนทั้งด้านวิชาการพื้นฐาน การอ่าน การเขียน และสอนทั้งด้านจิตใจ คือ มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม โดยให้พระในวัดมาช่วยสอน ซึ่งพระท่านก็จะใช้วิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็กเล็ก เช่น การเล่านิทาน การร้องเพลงที่มีการสอดแทรกคำสอน ทั้งนี้เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และเข้าใจ รู้ผิด ชอบ ชั่ว ดี และสามารถปฏิบัติตามได้ นอกจากนี้พระยังช่วยสอนให้เด็กๆ ไหว้พระ สวดมนต์ สอนให้เป็นเด็กดี เชื่อฟังพ่อแม่ เชื่อฟังคุณครู ตั้งใจเรียน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ซึ่งทางศูนย์ฯ จะมี **“คาถาเด็กดี”** ให้เด็กๆ ทุกคนท่องไว้เป็นหลักประจำใจคือ

“อย่าดูถูกคน เลือคบคนดี จะเรียนหนังสือ นับถือคุณครู จะไม่อวดเก่งกับพ่อแม่ เชื่อฟังคุณครู หนูเป็นเด็กดี”

จากการสัมภาษณ์พ่อแม่เด็กที่นำลูกมาฝากท้องกับพระ และมาฝากลูกให้เป็นลูกเป็นหลานหลวงพ่อก และพาลูกมาวัดเป็นประจำ พวกเขาพบว่าลูกได้เรียนรู้หลายอย่างจากวัด ดังที่พ่อแม่รายหนึ่งกล่าวว่า “พาลูกมาทุกวันพระ ลูกได้เรียนรู้หลักธรรม สิ่ง que เห็นชัดคือลูกจะรู้จักไหว้ผู้ใหญ่ ลูกเป็นเด็กดี กลับบ้านไปก็ไหว้พระสวดมนต์ก่อนนอนเองทุกวัน”

ที่วัดศรีสระแก้วยังมีวิธีเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมโดยนำหลัก **“เก็ลยัด ชั่ว กลัว บาป”** มาใช้ และยังมีกิจกรรมที่หลากหลายดังจะได้นำเสนอในหัวข้อต่อไป

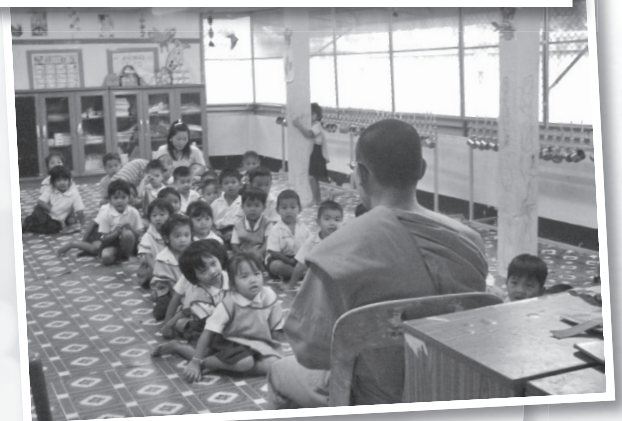
ร่วมแรงร่วมใจแข็งขัน บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน

การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในเด็กเยาวชนนั้น เป็นเรื่องที่ต้องใช้ความร่วมมือจากหลายภาคส่วน

วัดศรีสระแก้วเป็นวัดหนึ่งที่ตั้งือเป็นศูนย์กลางของครอบครัว โรงเรียน และชุมชน มีรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่ประสานความร่วมมือบ้าน วัด โรงเรียน ได้อย่างเด่นชัด สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) จึงได้คัดเลือกเพื่อศึกษาวิจัยรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ระหว่างวัด โรงเรียน ครอบครัว และชุมชนของวัดศรีสระแก้ว โรงเรียนบ้านนาคะเพือก ครอบครัวและชุมชนบ้านนาคะเพือก ซึ่งพบว่ารูปแบบที่วัด โรงเรียน ครอบครัวและชุมชนใช้ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้ลูกหลาน และคนในชุมชนที่ได้ผลเป็นอย่างดีมีดังต่อไปนี้

● วัดศรีสระแก้ว

รูปแบบที่วัดศรีสระแก้วใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมนั้น มีกิจกรรมเด่นๆ คือ แนวคิดให้ชาวบ้านฝากท้องกับพระ ฝากลูกฝากหลานให้เป็นบุตร วิชาของหลวงพ่อกทั้งนี้เพื่อให้ผู้ปกครองและเด็กมีความผูกพันใกล้ชิดกับวัด ประพฤติปฏิบัติตนอยู่ในศีลธรรม รวมทั้งมี **“ศูนย์พัฒนา**

เด็กเล็กวัดศรีสระแก้ว” ช่วยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้เด็กดั่งที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น นอกจากนี้รูปแบบอื่นๆ ที่วัดใช้เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้พระภิกษุสามเณรในวัดและพุทธศาสนิกชน มีเทคนิควิธี ดังนี้

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้พระภิกษุและสามเณร

วัดมี “โรงเรียนพระปริยัติธรรมวัดศรีสระแก้ววิทยา”

อบรมพระภิกษุ สามเณร โดยจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนหลักสูตรวิชาสามัญ และบาลีในทุกหมวดวิชาอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้พระภิกษุและสามเณรทุกรูปต้องทำวัตรเช้าและวัตรเย็น เพื่อสวดมนต์เข้า-เย็น ฟังเทศนาจากพระผู้ใหญ่ที่จะช่วยอบรมคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม และฝึกให้นั่งสมาธิทุกวัน โดยวัดจะมีกฎที่เคร่งครัด หากพระภิกษุหรือสามเณรรูปใดไม่เข้าร่วมกิจกรรม หรือกระทำความผิดใดๆ ในวันนั้น จะลงโทษให้นั่งสมาธิเป็นเวลาตั้งแต่ 30 นาที ถึง 2 ชั่วโมง ขึ้นอยู่กับความผิดเป็นการปรับพฤติกรรม

การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้พุทธศาสนิกชน

ในวันธรรมสวนะ (คือวันฟังธรรมหรือวันพระ) พระสุนทรปริยัติเมธี เจ้าอาวาสและพระครูอุดมธรรมภาณี รองเจ้าอาวาสจะแสดงธรรมเทศนาเผยแผ่ธรรมะ สั่งสอนอบรมคุณธรรม จริยธรรม ให้พุทธศาสนิกชนได้ยึดถือปฏิบัติ และในวันสำคัญทางพุทธศาสนา วัดจะจัดให้มีการทำบุญ ตักบาตร ถวายภัตตาหาร เวียนเทียน มีกิจกรรมให้ถือศีลภาวนาภายในวัดเป็นเวลา 1 คืน เพื่อให้ประชาชนได้ฝึกวิปัสสนา เติบงกรม บำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ในวันสำคัญทางชาติ ทางวัดจะมีกิจกรรมให้ประชาชนร่วมทำบุญ ตักบาตร ฟังเทศน์มีการหลอมรวมน้ำใจของชาวบ้านให้เกิดความสามัคคี เช่น ในวันสงกรานต์จะมีการทำพิธีแห่หลวงพ่อมิ่งขวัญไปรอบๆ ชุมชนให้ประชาชนได้สรงน้ำพระ

รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมโดยอาศัยชุมชนเฝ้าระวังที่สำคัญของวัด คือ พระพุทธรูป “หลวงพ่อมิ่งขวัญ” ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจของประชาชนตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต

● โรงเรียนบ้านนามะเฟือง

โรงเรียนบ้านนามะเฟืองเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่ทำให้การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมของคนในชุมชนบ้านนามะเฟืองประสบความสำเร็จ รูปแบบที่โรงเรียนใช้ในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คือ การจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกในเนื้อหาวิชาทุกวิชา โดยมุ่งให้นักเรียนเป็นคนดี มีระเบียบวินัย ซื่อสัตย์ มีน้ำใจ ภูมิใจในความเป็นไทยและอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข โรงเรียนจะมีการอบรมหน้าเสาธงตอนเช้า ในห้องเรียน หลังเข้าแถวพักกลางวัน อบรมหน้าเสาธงก่อนให้เดินแถวกลับบ้าน เนื้อหาที่อบรมคือข้อคิด คติเตือนใจให้นักเรียนเป็นคนดี มีคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์โดยทำต่อเนื่องทุกวัน ซึ่งกิจกรรมนี้โรงเรียนจะจัดให้มีครูเวรรับผิดชอบนำเสนอเนื้อหาทุกวัน และทุกวันศุกร์โรงเรียนจะมีกิจกรรมให้นักเรียนสวดมนต์ ไหว้พระ นั่งสมาธิ นอกจากนี้ในวันสำคัญทางพุทธศาสนาและวันสำคัญของชาติ โรงเรียนจะจัดกิจกรรมร่วมกับวัดและชุมชนเพื่อเน้นปลูกจิตสำนึกให้นักเรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์ผ่านการทำกิจกรรมในวันสำคัญต่างๆ อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องเสมอมา นอกจากนี้โรงเรียนยังจัดทำโครงการหลากหลายเพื่อปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ความคิดที่รักความเป็นไทยให้นักเรียน เช่น โครงการแต่งกายและมารยาทของนักเรียน โครงการรณรงค์เพื่อการใช้ของอย่างประหยัดและคุ้มค่า โครงการจัดป้ายนิเทศเพื่อส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม โครงการจัดระเบียบการทำพิธีหน้าเสาธง โครงการดูแลรักษาความสะอาดห้องเรียนและบริเวณโรงเรียน โครงการประกาศเกียรติคุณความดีแก่นักเรียน โครงการส่งเสริมสุขภาพกาย สุขภาพจิต ป้องกันสารเสพติดและโรคเอดส์ โครงการส่งเสริมและอนุรักษ์ดนตรีพื้นบ้าน โครงการศึกษาแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

หลังจากการจัดทำกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้แล้ว ผลที่ได้คือ ครูอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าการเรียนส่วนใหญ่ มีความรู้ ความเข้าใจ มีค่านิยมที่พึงประสงค์ทั้งด้านความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต ความเมตตา ความสนใจใฝ่รู้ รู้จัก

พัฒนาตนเอง มีน้ำใจช่วยเหลือเพื่อน ปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ตระหนักและภูมิใจในความเป็นไทยมากยิ่งขึ้น

● ครอบครัว

ครอบครัวถือเป็นสถาบันสำคัญที่เป็นพื้นฐานของเด็กและเยาวชน และครอบครัวนี้เองที่จะเป็นผู้วางรากฐานให้ลูกหลาน สำหรับลูกหลานแล้ว ครอบครัวจึงถือเป็นสถาบันแรกและสถาบันหลักสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม รูปแบบการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่ครอบครัวในชุมชนบ้านนามะเฟืองใช้ได้แก่ การให้ความใกล้ชิด คอยอบรมสั่งสอนระหว่างทำกิจกรรมต่างๆ ร่วมกัน เช่น รับประทานอาหารเช้า ดูโทรทัศน์ ทำงานบ้าน ฯลฯ พ่อแม่ก็จะทำตนให้เป็นแบบอย่าง โดยเฉพาะพ่อแม่ที่ได้ฝากท้องกับพระ หรือฝากลูกให้เป็นลูกเป็นหลานพระก็ยิ่งต้องปฏิบัติตามที่ได้ปฏิญาณไว้กับหลวงพ่อก็คือ ต้องอบรมลูกให้เป็นคนดี พุดจาไฟเราะกับลูก พาลูกไปวัดเป็นประจำ เป็นต้น การพาลูกไปวัดก็ยังเป็นโอกาสในการอบรมสั่งสอนลูกผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่วัดด้วย

● ชุมชนบ้านนามะเฟือง

ชุมชนถือได้ว่าเป็นสภาพแวดล้อมที่สามารถช่วยหล่อหลอมพัฒนาเด็กเยาวชนได้เป็นอย่างดี ที่ชุมชนบ้านนามะเฟืองนี้ เป็นชุมชนที่มีความรักสามัคคีกันดี ทุกวันพระ ผู้นำชุมชนจะเชิญชวนให้ชาวบ้านไปร่วมกิจกรรม ทำบุญ ตักบาตร การทำกิจกรรมร่วมกันนี้เป็นสิ่งที่ถือปฏิบัติสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยรุ่นปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ลูกหลานสืบต่อมา นอกจากนี้ในวันพระแล้ว ในวันสำคัญทางพุทธศาสนา วันสำคัญของชาติ ชาวบ้านในชุมชนก็ต่างร่วมมือ

ร่วมใจเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การทำบุญมหาชาติ การทำบุญสงกรานต์ ซึ่งมีการจัดขบวนแห่ หลวงพ่อมิ่งขวัญรอบหมู่บ้าน ให้ชาวบ้านได้สรงน้ำ สร้างขวัญกำลังใจ มีการจัดงานทำบุญประเพณีซึ่งลูกหลานที่ไปทำงานต่างจังหวัดจะคืนสู่เหย้ามาทำพิธีคารวะพ่อแม่หรือบุพการีของตน การจัดกิจกรรมในชุมชนเช่นนี้ ช่วยให้เด็กและเยาวชนเห็นตัวอย่างที่ดี รู้สึกว่าตนมีส่วนร่วมเพราะได้ร่วมวางแผนร่วมปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งร่วมตั้งข้อตกลงหรือกฎระเบียบในชุมชน ทำให้เด็กและเยาวชนรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน ประสบการณ์ที่พวกเขาได้รับทำให้พวกเขาเป็นสมาชิกที่ดีในชุมชน รู้จักช่วยเหลืองานชุมชน ไม่ทะเลาะวิวาท มีน้ำใจและเป็นผู้มีจิตสาธารณะ

บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน ถือเป็นเป้าหมายที่สำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้ลูกหลาน หากทุกฝ่ายร่วมมือร่วมใจกัน ผลผลิตที่ทุกคนมุ่งหวังคือเยาวชนที่มีคุณภาพ เปี่ยมด้วยคุณธรรมก็ไม่ไกลเกินจริง มีคำกล่าวที่ว่า You are what you eat. (กินอะไรเป็นอย่างนั้น) การอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมก็เช่นกัน เป้าหลอมของพวกเขาก็คืออย่างไร เขาก็จะเติบโตมาเป็นผู้ใหญ่แบบนั้น แต่สำหรับเด็กที่นี้แล้ว บ้าน วัด โรงเรียน ชุมชนเป็นสิ่งที่ใกล้กันมาก นั่นก็หมายถึงคุณธรรมเป็นสิ่งใกล้ตัวเด็กเช่นกัน เด็กที่นี้จึงได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากพ่อแม่ ซึ่งถือเป็นความสำเร็จของความร่วมมือใจระหว่างบ้าน วัด โรงเรียน ชุมชน

เห็นเด็กๆ ที่นี้แล้ว ก็ทำให้ต้องย้อนกลับมาดูตัวเองว่าแล้วพวกเราละ เข้าวัดกันบ่อยแค่ไหน และ **วันนี้พวกเราดูแลกันเพียงพอแล้วหรือยัง?**

กิจกรรมที่น่าสนใจของวัดศรีสระแก้วบางส่วนได้ออกอากาศในช่วง "คิดได้ไง" (สารคดี 5 นาที) ในรายการ 5 4 3 2 โหรี แล้ว ผู้สนใจสามารถติดต่อขอสำเนาเทปได้ที่ ศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา สกศ. 02 - 668 7123 ต่อ 1116-7 และสามารถติดต่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่วัดศรีสระแก้วได้ที่ พระสุนทรปริยัติเมธี โทรศัพท์ เบอร์ 087-2279770 ท่านสามารถติดตามชมสารคดีที่นำเสนอแนวทางการเรียนรู้และแหล่งเรียนรู้ดีๆ เช่นนี้ได้ที่สารคดีช่วง "คิดได้ไง" 5 นาทีสุดท้าย ในรายการ 5 4 3 2 โหรี ทุกวันเสาร์ เวลา 14.00 - 14.50 น. อย่าพลาดชม นะคะ

เอกสารอ้างอิง

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. รายงานการวิจัยเรื่องรูปแบบการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรมที่บูรณาการกิจกรรมการเรียนรู้ ระหว่างวัด โรงเรียน ครอบครัวและชุมชน : กรณีศึกษาวัดศรีสระแก้ว อำเภอเมืองจังหวัดหนองบัวลำภู. ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี. ที. ซี. คอมมิวนิเคชั่น. 2549.

ห้องสมุดโรงเรียนยุคใหม่

ห้องสมุด (Library) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดหา จัดเก็บและให้บริการสารสนเทศที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพราะเป็นแหล่งรวมสารสนเทศหรือสรรพวิชาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านความรู้ ข่าวสารที่ถูกรวบรวมโดยบันทึกไว้ในรูปของวัสดุตีพิมพ์ เช่น หนังสือ วารสาร นิตยสาร รายงานและวิจัย และในรูปของวัสดุไม่ตีพิมพ์ เช่น เทป สไลด์ วีดิโอเทป ซีดีรอม วีดิทัศน์ (ปรีชา ชัยสมคุณ, 2546, หน้า 1) ห้องสมุดจึงนับได้ว่าเป็นแหล่งต่อ ยอดความคิดที่ดีที่สุดแห่งหนึ่ง เนื่องจากได้มีการสืบสานงานสร้างสรรค์จากความคิดของคนแต่ละยุคแต่ละสมัยที่ได้สะสมและถ่ายทอดออกมาผ่านตัวอักษรที่บันทึกไว้ในรูปแบบต่างๆ (น้ำทิพย์ ภิภาวิน, 2550, หน้า 3)

ห้องสมุดโรงเรียน (School Library) เป็นห้องสมุดประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาและโรงเรียนประถมศึกษา โดยจะรวบรวมหนังสือ วัสดุที่ให้ความรู้ทุกสาขาวิชาตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นการปูพื้นฐานการใช้ห้องสมุดของนักเรียนในการนำไปสู่การค้นคว้าที่หลากหลายและเพื่อเป็นการส่งเสริมความรู้ให้เกิดความเจริญงอกงามทั้งด้านสติปัญญา อารมณ์ จิตใจและสังคม ดังนั้นการจัดห้องสมุดจึงมีวัตถุประสงค์ในการให้บริการและประเภทของการใช้แตกต่างกัน ดังนี้ (ปรีชา ชัยสมคุณ, 2546, หน้า 17)

1. เพื่อการศึกษา (Education) หมายถึง เป็นศูนย์ส่งเสริมการศึกษาที่มีหน้าที่ให้บริการทางวิชาการ โดยไม่จำกัดเพศ อายุ ความรู้
2. เพื่อความรู้ (Information) หมายถึง เป็นศูนย์รวมความรู้ที่หลากหลายที่ให้บริการตามความต้องการของผู้ใช้

3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย (Research) หมายถึง เป็นแหล่งความรู้ ข่าวสาร อิเล็กทรอนิกส์และเป็นศูนย์กลางของความก้าวหน้าจากการค้นคว้าวิจัยในสาขาวิชาต่างๆ

4. เพื่อการจรรโลงใจ (Inspiration) หมายถึง เป็นศูนย์รวมความรู้ ความบันเทิงที่ทำให้ผู้อ่านมีความสุข อ่านแล้วอิ่มเอมใจ หรือเกิดแรงบันดาลใจที่อยากสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้กับสังคม

5. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation) หมายถึง ห้องสมุดที่มีสารสนเทศหลากหลายประเภทบันเทิงก็จะทำให้ผู้อ่านเกิดความบันเทิง เพลิดเพลินใจ สามารถผ่อนคลายความตึงเครียดได้

ประโยชน์ของห้องสมุดโรงเรียน

1. เป็นสถานที่ที่สามารถหาความรู้เพิ่มเติมนอกเหนือจากวิชาที่เรียนในชั้นเรียน
2. เป็นสถานที่ที่นักเรียนสามารถเลือกหนังสือ สื่อต่างๆ อ่านได้ตามความสนใจ
3. ช่วยให้นักเรียนเป็นคนที่ดีตัวและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา
4. ช่วยให้นักเรียนรู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
5. ช่วยให้นักเรียนมีนิสัยรักการอ่านและได้รับความรู้กว้างขวางจากการอ่าน
6. ฝึกให้นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในสาธารณสมบัติร่วมกัน
7. ฝึกให้นักเรียนรู้จักรักษาระเบียบวินัยตามกฎกติกาที่ห้องสมุดเขียนไว้

จะเห็นได้ว่าปัจจุบันห้องสมุดมีความสำคัญต่อกระบวนการเรียนรู้เป็นอย่างยิ่ง หากผู้ใช้บริการรู้จักการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ควบคู่กันไป ทำให้เกิดความรวดเร็วในการจัดการและให้บริการ การพัฒนาให้นักเรียนให้เป็นผู้มีความรู้ ใฝ่เรียน ใฝ่ค้นคว้าหาข้อมูล จำเป็นต้องมีการสอนและแนะนำวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้นักเรียนรู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล รู้จักคิดริเริ่มสร้างสรรค์และแสดงออกได้อย่างถูกต้อง แต่ปัญหาที่ทำให้ห้องสมุดโรงเรียนปัจจุบันขาดคุณภาพอาจเป็นเพราะห้องสมุดโรงเรียนในปัจจุบัน ขาดการดูแลในเรื่องอาคารสถานที่ เช่น การถ่ายเทอากาศ สิ่งแวดล้อม ครุภัณฑ์ไม่เพียงพอ งบประมาณที่ ไม่ได้สำเร็จวิชาซีพบรรณารักษ์มาโดยตรง ขาดการประชาสัมพันธ์ ผู้บริหารมองไม่เห็นความสำคัญของห้องสมุดเล็กๆ ในโรงเรียน งบประมาณในการสนับสนุนส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนรักการอ่าน สิ่งต่างๆ เหล่านี้ทำให้ภาพลักษณ์ของห้องสมุดจึงเป็นภาพเก่าๆ บรรณารักษ์เซี่ยๆ เมื่องบประมาณมีน้อย สิ่งพิมพ์ก็ย่อมมีน้อย อุปกรณ์ด้านเทคโนโลยี รวมทั้งสื่อต่างๆ ก็ไม่ทันสมัย ทำให้นักเรียนที่ผ่านไปมาไม่ยกเข้าใช้บริการ

ดังนั้นควรมีการปรับปรุงคุณภาพห้องสมุดโรงเรียนให้ทันกับยุคโลกาภิวัตน์ ที่ต้องมีการเรียนรู้อย่างกว้างขวางไม่มีขีดจำกัด ให้เป็นห้องสมุดยุคใหม่ที่ส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ด้วยสื่อต่างๆ ที่ทันสมัย ให้สามารถสนองต่อพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการทัศน์ใหม่ในการบริหารจัดการและดำเนินงาน รวมทั้งปรับเปลี่ยนบทบาทและภาพลักษณ์ของบรรณารักษ์ เพื่อสามารถนำห้องสมุดโรงเรียนไปสู่การเป็นแหล่งวิทยาการหรือศูนย์การเรียนรู้ที่แท้จริง (กรอุมา พยัคฆ์ชนม์, 2551)

ลักษณะของห้องสมุดยุคใหม่ที่ สามารถใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาลักษณะของห้องสมุดที่ดี มี 5 ประการ คือ (น้ำทิพย์ วิภาวิน, 2547)

1. ทรัพยากรสารสนเทศ (Stock) เป็นห้องสมุดที่มี

ทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณค่า สอดคล้องกับเป้าหมายขององค์กรและความต้องการของคนในองค์กร ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2. สถานที่และบรรยากาศภายใน (Space) เป็นห้องสมุดที่มีสถานที่สวยงามและมีบรรยากาศที่สะดวกสบาย เอื้อต่อการเรียนรู้และความสนใจของผู้ใช้บริการ เป็นศูนย์รวมการพบปะของคนที่น่าสนใจใฝ่รู้

3. บุคลากร (Staff) เป็นห้องสมุดที่มีบุคลากรและบรรณารักษ์ที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในการค้นหาข้อมูลสารสนเทศที่ต้องการ มีจิตสำนึกในการให้บริการที่ดี มีความสามารถในการจัดทรัพยากรประเภทต่างๆ อย่างหลากหลาย

4. บริการ (Service) เป็นห้องสมุดที่มีบริการทันสมัย รวดเร็ว สะดวก และทำให้ผู้ใช้บริการสบายใจและมีความสุขเมื่อเข้าใช้บริการ

5. ระบบงาน (system) เป็นห้องสมุดที่มีระบบงานที่คล่องตัวทางด้านเทคนิคและงานบริการ ช่วยให้ผู้ใช้บริการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วตรงตามความต้องการของผู้ใช้

ห้องสมุดโรงเรียนยุคใหม่จึงนับว่าเป็นหัวใจสำคัญต่อเยาวชนในการศึกษาหาความรู้และความบันเทิงที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะของนักเรียนที่ต้องการอาหารเสริมทางสมองและเนื่องจากห้องสมุดเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ของคนในชุมชนและเป็นแหล่งที่เปิดโอกาสทางการเรียนรู้ให้แก่เยาวชนและประชาชนโดยเท่าเทียมกัน ดังนั้นการทำให้นักเรียนสนใจที่จะเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมในห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น ควรมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบให้เข้ากับยุคสมัยจะได้เป็นบรรยากาศของการเรียนแบบสมัยใหม่ มีสิ่งพิมพ์พร้อมกับสื่อวัสดุอุปกรณ์ใหม่ๆ เช่น นิตยสารวัยรุ่น ซีดีรอม ดีวีดี วิดีโอ โดยให้เด็กเลือกค้น เน้นความต้องการของเด็กนักเรียนเป็นสำคัญ แต่สิ่งที่จะขาดไม่ได้สำหรับห้องสมุดโรงเรียนยุคใหม่นั้นคือ บรรณารักษ์ผู้ให้บริการต้องเปลี่ยนบุคลิกภาพให้ดูสดใส สวยงาม ยิ้มแย้มแจ่มใส มีวิธีการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้เด็กเข้ามาใช้บริการห้องสมุดโรงเรียนให้มากที่สุด เช่น มีการจัดกิจกรรม / เกม การละเล่นต่างๆ ให้เด็กรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน เมื่อนักเรียนเกิดความประทับใจกับห้องสมุดโรงเรียน เขาก็อยากเข้ามาใช้บริการของห้องสมุดเพื่อพัฒนาตนเองทางด้านความคิดและเติบโตไปข้างหน้าอย่างมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรอุณา พยัคฆ์ชนม์. (2551). การบริหารจัดการห้องสมุดโรงเรียน. ค้นเมื่อ 3 สิงหาคม, จาก [http : www.takesa1. go.th/mitss/Li.doc](http://www.takesa1.go.th/mitss/Li.doc).

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2547). การใช้ห้องสมุดยุคใหม่. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

น้ำทิพย์ วิภาวิน. (2550). ห้องสมุดในฝัน. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรีชา ไชยสมคุณ. (2546). ห้องสมุดกับการรับรู้สารสนเทศ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ประสานมิตร

การพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม เพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี

สำหรับเขียนโปรแกรม
ให้คอมพิวเตอร์
ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี

การเรียนรู้ตรรกศาสตร์เป็นปัญหาสำหรับผู้เรียนในการนำไปใช้ โดยเฉพาะสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ที่จะนำความรู้ตรรกศาสตร์ไปวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี (Algorithm) เพื่อนำไปเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) หัวหน้าสาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พบว่า การเปิดหลักสูตรสาขาดังกล่าวตั้งแต่ ปีการศึกษา 2542 บัณฑิตที่จบออกไปและได้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการเขียนโปรแกรม มีเพียงร้อยละ 12.5 ซึ่งจัดว่าน้อยมาก ส่วนผู้วิจัยรับผิดชอบสอนรายวิชาดิคริตและโครงสร้าง (Discrete and Structure) เป็นหลักสูตรเดิม หลักสูตรใหม่เปลี่ยนเป็นคณิตศาสตร์ไม่ต่อเนื่องในปีการศึกษา 2551 หลักสูตรเดิมไม่ได้ระบุหัวข้อตรรกศาสตร์ แต่มีหัวข้อเซต การเรียนรู้เรื่องเซตจำเป็นต้องเรียนตรรกศาสตร์เป็นรากฐาน ผู้วิจัยจึงบรรจุหัวข้อตรรกศาสตร์เพิ่มเติมในหลักสูตรเดิมซึ่งนักศึกษาปีที่ 3 ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 แต่รายวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่อเนื่องมีหัวข้อตรรกศาสตร์อยู่แล้ว ต่อจากนั้นผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความรู้พื้นฐานที่จะนำมาเป็นรากฐานในการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธีเพื่อเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธีนั้น นักศึกษาต้องใช้ความรู้สองด้าน คือการคำนวณและตรรกศาสตร์ ซึ่งเป็นหน่วยประมวลผลที่อยู่ในซีพียู (Central Processing Unit) สำหรับการคำนวณไม่ใช่ปัญหาใหญ่ ถ้ากำหนดสูตรการคำนวณที่ถูกต้องมาให้ นักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ไม่ผิดพลาด แต่ตรรกศาสตร์เป็นส่วนที่โปรแกรมเมอร์ต้องใช้ความเข้าใจที่เป็นญาณหยั่งรู้ (Insight) จึงจะสามารถตีความหมายของปัญหาที่ต้องการซึ่งเป็นภาษาในชีวิตประจำวันออกมาเป็นประโยคสัญลักษณ์ในตรรกศาสตร์ได้ เนื้อหาบทเรียนตรรกศาสตร์ส่วนใหญ่เป็นแบบแยกส่วน เรียนเป็นเรื่องๆ แล้วผู้เรียนต้องทำความเข้าใจในการนำไปใช้ ซึ่งเป็นเรื่องยาก ผู้วิจัยจึงนำวิธีการเรียนรู้แบบองค์รวม (The Unified Concept Learning) ตามหลักการของทฤษฎีสถานะ (Field Theory) ของ Kurt Lewin (1890 - 1947) ซึ่งกล่าวว่าการเรียนรู้นั้นเป็นการแก้ปัญหา ซึ่งจะต้องมี

ปัญหาให้ผู้เรียนได้เผชิญ ปัญหาจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อส่วนต่างๆ ภายในปริภูมิแห่งชีวิตไม่ได้จับกลุ่มสัมพันธ์กันหรือการจัดกระจายอยู่อย่างไม่เป็นระเบียบ พุดง่าย ๆ ว่าถ้าร่างกายไม่เห็นทางที่จะไปสู่จุดหมายปลายทางจากสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่หรือที่ถูกย่นให้ แต่ในระยะหลังเมื่อค่อยๆ มองเห็นความสัมพันธ์ในส่วนประกอบเหล่านั้นแล้วก็จะสามารถจัดเป็นรูปร่างหรือโครงสร้างขึ้นมาได้ หรือเกิดความรู้ความเข้าใจในปัญหาและลู่ทางที่จะแก้ปัญหาดังญาณหยั่งรู้ (Insight) การเรียนรู้แบบองค์รวมก็จะเกิดขึ้น และนำมาใช้กับการเรียนรู้ตรรกศาสตร์ที่จะนำไปเป็นแนวทางในการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี การเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี เป้าหมายของบทความนี้มี 2 ประการ ประการที่หนึ่งกล่าวถึง ผลการพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวมให้แก่นักศึกษา ระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์เพื่อเป็นรากฐานนำไปวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี (Algorithm) เพื่อการเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี และประการที่สอง เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักศึกษาให้มีคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบตนเอง ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความซื่อสัตย์ ในการดำรงชีวิตโดยหลักการให้เหตุผลตามแนวทางตรรกศาสตร์แบบองค์รวม มีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม เพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี สำหรับเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี ซึ่งมีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนตรรกศาสตร์แบบองค์รวม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม เพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์ และออกแบบขั้นตอนวิธี สำหรับเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี ให้แก่นักศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของผู้เรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนตรรกศาสตร์แบบองค์รวมที่สร้างขึ้น กับการเรียนด้วยวิธีสอนแบบปกติ 3) เพื่อปลูกฝังลักษณะนิสัยให้แก่นักศึกษาด้านความรับผิดชอบตนเอง ด้านการตรงต่อเวลา และด้านความซื่อสัตย์ 4) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่อทักษะการเรียนด้วยบทเรียนตรรกศาสตร์แบบองค์รวม 5) เพื่อศึกษาเจตคติของนักศึกษาต่อการปลูกฝัง คุณธรรมจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบตนเอง การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ และการมีจิตสาธารณะ กลุ่มทดลองที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือนักศึกษาปีที่ 1 ระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่อเนื่อง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ จำนวน 22 คน และกลุ่มควบคุม คือ นักศึกษาปีที่ 3 ระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ ที่ลงทะเบียนเรียนในรายวิชาดิสครีตและโครงสร้าง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 22 คน เรียนรู้ตรรกศาสตร์ด้วยวิธีการแบบปกติ

เป้าหมายประการที่หนึ่ง ได้จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอบวัตถุประสงค์ ข้อ 1 และ ข้อ 2 พบว่า บทเรียนตรรกศาสตร์ที่ใช้การเรียนรู้แบบองค์รวม มีประสิทธิภาพ 83.38 / 81.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนเป้าหมายประการที่สอง ได้ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3 ข้อ 4 และ ข้อ 5 มีรายละเอียดดังนี้ วัตถุประสงค์ข้อ 3 เป็นผลจากข้อตกลงเบื้องต้นในการเรียนรายวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่อเนื่อง ของกลุ่มทดลองมีดังต่อไปนี้

- 1) ด้านเวลาเรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดเป็นการฝึกความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง

2) การเข้าเรียนไม่ตรงเวลา นักศึกษาจะไม่ได้คะแนนความมีวินัยในการเข้าเรียนตรงต่อเวลา

3) การทำงานตามคำสั่ง เช่น การทำแบบฝึกหัด การทำรายงานเดี่ยว และการทำรายงานกลุ่ม นักศึกษามีสิทธิ์ส่งงานตามคำสั่งแต่ละครั้ง ก็ต่อเมื่อเข้าเรียนในคาบที่มีการสั่งงานทั้งในชั้นเรียนและงานทำนอกชั้นเรียน เป็นการฝึกความรับผิดชอบหน้าที่ของตนเอง

4) การทำงานในชั้นเรียน นอกชั้นเรียน และการทำแบบทดสอบ ใช้ระบบความซื่อสัตย์ ไม่ต้องนำเอกสารตำราเรียนออกนอกชั้นเรียน และให้นักศึกษานั่งรวมเป็นกลุ่ม ไม่แยกจากกัน เป็นการฝึกความซื่อสัตย์ โดยที่นักศึกษาไม่เปิดเอกสารและตำราเรียน และไม่ลอกคำตอบกัน เป็นการฝึกความซื่อสัตย์

5) หลังเลิกชั้นเรียน นักศึกษาต้องช่วยกันปิดไฟฟ้า อุปกรณ์และเครื่องใช้ไฟฟ้าทุกชนิดในห้องเรียน เพื่อฝึกจิตสาธารณะ ช่วยรักษาส่วนรวม

ผลการวิจัยพบว่าจากข้อตกลงดังกล่าวและการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม ซึ่งเป็นเรื่องของเหตุผล นักศึกษาแต่ละคนสามารถควบคุมพฤติกรรมกรเรียนของตนเองอัตโนมัติ ทำให้มีการพัฒนาด้านคุณธรรม จริยธรรม ดังนี้ การเข้าเรียนเป็นความรับผิดชอบหน้าที่ต่อตนเอง มีนักศึกษาเข้าเรียนตามเกณฑ์อย่างน้อยร้อยละ 80 จำนวน 24 คน จาก 29 คนคิดเป็นร้อยละ 82.76 การทำงานส่งตามกำหนดเวลา การตรงต่อเวลาเรียน (เข้าเรียนตรงเวลา) ของผู้เข้าเรียนจำนวน 14 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 88.56 ความซื่อสัตย์ของผู้มีสิทธิ์ส่งงาน 10 ครั้ง และทดสอบ 2 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 80.20 นอกจากนี้การเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวมสามารถปลูกฝังจิตสำนึกให้นักศึกษามีจิตสาธารณะ (Public Mind) เช่น หลังเลิกชั้นเรียน นักศึกษาช่วยปิดไฟ เครื่องปรับอากาศ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น ไมโครโฟน เครื่องฉายภาพโปรเจคเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์ และขณะเรียนนักศึกษาไม่ทำความสกปรก ได้แก่ โต๊ะ เก้าอี้ ฝาผนังห้องเรียน เป็นต้น ทำให้นักศึกษาทุกคนมองเห็นคุณค่าของส่วนรวม นักศึกษาเข้าเรียน 14 ครั้ง ไม่ได้ปิดอุปกรณ์เครื่องใช้ไฟฟ้าเพียง 1 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 99.93 ส่วนเจตคติของนักศึกษาต่อทักษะการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม อยู่ในระดับมาก และเจตคติของนักศึกษาต่อการเรียนหัวข้อ ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม พบว่าค่าเฉลี่ยของการประเมิน คุณธรรม จริยธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นผลการวัดความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลอง

สรุปการพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวม เพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอนวิธี เพื่อเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธี ได้ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนตรรกศาสตร์ที่ใช้การเรียนรู้แบบองค์รวม มีประสิทธิภาพ 83.38 / 81.80 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 80/80 และกลุ่มทดลองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการปลูกฝังลักษณะนิสัย ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง การตรงต่อเวลา ความซื่อสัตย์ การมีจิตสาธารณะ พบว่าอยู่ในระดับสูง ความพึงพอใจต่อทักษะการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวมอยู่ในระดับมาก ความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน แสดงว่าการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวมสามารถนำไปสร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านการใช้เหตุผล เป็นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง ด้านการตรงต่อเวลา ด้านความซื่อสัตย์ และการมีจิตสาธารณะอีกด้วย ดังนั้นสามารถนำผลการวิจัยการพัฒนาการเรียนรู้ตรรกศาสตร์แบบองค์รวมไปพัฒนาบทเรียนหัวข้อตรรกศาสตร์ในรายวิชาคณิตศาสตร์ไม่ต่อเนื่องเพื่อเป็นรากฐานการวิเคราะห์และออกแบบขั้นตอน เพื่อนำไปเขียนโปรแกรมให้คอมพิวเตอร์ประมวลผลตามขั้นตอนวิธีให้แก่ศึกษาระดับวิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ได้

การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อม ก่อนเข้าทำงานตำแหน่ง **พนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน**

กระแสโลกาภิวัตน์ในปัจจุบันทำให้เศรษฐกิจและสังคมของไทยถูกเปลี่ยนแปลงไป โดยต้องเผชิญกับภาวะการแข่งขันที่รุนแรงขึ้น ทำให้ต้องเร่งรีบในการสร้างระบบ กลไก และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้เศรษฐกิจและสังคมดำเนินไปอย่างมั่นคง การเปลี่ยนแปลงจึงต้องใช้ความรู้และเทคโนโลยีเป็นฐานในการพัฒนา (ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก, สอน.คณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ 2548)

ดังนั้นในการเปิดรับสมัครพนักงานเพื่อเข้าทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินในแต่ละครั้งของแต่ละสายการบินที่บินผ่านประเทศไทย และต้องการพนักงานสัญชาติไทยเข้าร่วมทำงานด้วยนั้น จะมีผู้ที่สนใจไปสมัครครั้งละมากมาย ด้วยสาเหตุดังกล่าว ทำให้เกิดการแข่งขันเพื่อช่วงชิงโอกาสในการเข้าทำงาน ดังนั้นบุคคลที่สนใจในอาชีพดังกล่าวจึงได้ค้นหาสถาบันที่เปิดการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงาน เพื่อเพิ่มความรู้ ทักษะในการทำงาน ปรับทัศนคติที่ถูกต้องในการทำงาน โดยคาดหวังว่าผลสัมฤทธิ์ของการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานนี้จะทำให้บุคคลที่เข้ารับการฝึกอบรมแล้วมีความมั่นใจในตนเองและมีโอกาสผ่านการคัดเลือกเข้าทำงานได้

ด้วยเหตุนี้เองทำให้มีสถาบันการศึกษาต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน จึงได้จัดการฝึกอบรมหลักสูตรการเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินเป็นจำนวนมาก ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตราที่ 8 (2) ที่ได้กำหนดให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการการศึกษา ซึ่งเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการฝึกอบรม โดยเฉพาะการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานในสถานประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการฝึกอบรมผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่ที่ต้องการพัฒนาทักษะอาชีพ ได้แก่ แนวคิด ทฤษฎีการฝึกอบรมของ Mitchell (1998) แนวคิดการวิเคราะห์ทักษะที่จำเป็นในสถานประกอบการของ Field (1991) and Rothwell (1996) และแนวคิดรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานของ Blank (1982) มาบูรณาการให้เกิดรูปแบบการฝึกอบรม เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินรูปแบบใหม่ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของสายการบิน ด้านความรู้ ด้านทักษะที่จำเป็นและด้านทัศนคติในการทำงานบริการของบุคคลที่จะรับเข้าทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน และวิเคราะห์ความต้องการของผู้โดยสารด้านความประทับใจในการบริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
2. เพื่อวิเคราะห์ความต้องการของผู้รับการฝึกอบรมด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการฝึกอบรม และด้านวิธีการประเมินผลการฝึกอบรม
3. เพื่อพัฒนารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
4. เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินไปใช้

วิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาที่มุ่งบรรยายสภาพปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น โดยใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณลักษณะและใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาข้อมูลที่สามารถแจงนับได้ และอาศัยเทคนิคทางสถิติมาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล นำทั้งหมดมาประกอบกันเพื่อการพัฒนาารูปแบบการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน โดยออกแบบวิธีการศึกษาวิจัยเป็น 4 ระยะ เพื่อนำไปสู่การได้มาซึ่งข้อมูลและข้อค้นพบที่ต้องการ ดังต่อไปนี้

ระยะที่ 1 วิเคราะห์ความต้องการของสายการบินด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการของบุคคลที่จะรับเข้าทำงานเป็นพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงคุณลักษณะแบบมีโครงสร้างและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัย จำนวน 7 ท่าน และได้ทดลองใช้เครื่องมือกับบุคลากรของสถาบันการบินพลเรือน จำนวน 7 ท่าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารของสายการบินที่เปิดรับพนักงานต้อนรับสัญชาติไทย ได้แก่ ผู้บริหารของสายการบินไทย จำนวน 8 คน สายการบินกรุงเทพ จำนวน 6 คน นกแอร์ จำนวน 3 คน สายการบินแจแปน จำนวน 6 คน และสายการบินเอมิเรตส์ จำนวน 2 คน รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 25 คน โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และความต้องการของผู้โดยสารด้านความประทับใจในการบริการของพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน โดยใช้เครื่องมือกับผู้โดยสารของสายการบินตัวอย่าง จำนวน 50 คน

ระยะที่ 2 วิเคราะห์ความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม ด้านเนื้อหาวิชา ด้านวิธีการฝึกอบรม และด้านวิธีการประเมินผล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงคุณลักษณะแบบมีโครงสร้าง และผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิจัย จำนวน 7 ท่าน และได้ทดลองใช้เครื่องมือกับบุคลากรของสถาบันการบินพลเรือน จำนวน 7 ท่าน ซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างจริง หลังจากนั้นนำเครื่องมือไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ คือ ผู้เข้าฝึกอบรมของสถาบันฝึกอบรมหลักสูตรดังกล่าวที่เปิดอบรมมานานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 30 คน จาก 5 สถาบันฝึกอบรม

ระยะที่ 3 พัฒนารูปแบบการฝึกอบรมฯ โดยการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมในการฝึกอบรม โดยสอดคล้องกับความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการ ออกแบบการฝึกอบรมโดยใช้การมีส่วนร่วม การให้กำลังใจผู้เรียน การเห็นความสำคัญของผู้เรียน มีกิจกรรมในการเรียนรู้ ได้แก่ การอภิปรายกลุ่ม การสาธิต การแสดงบทบาทสมมติ กรณีศึกษา และเกม ตลอดจนวิทยากรที่เป็นมืออาชีพ มีประสบการณ์ตรง มีความเป็นผู้นำ เพื่อป้องกันการต่อต้านจากผู้เรียน และออกแบบการประเมินผล นำมาพัฒนาเป็นรูปแบบ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ นำรูปแบบ ที่พัฒนาขึ้นไปทดลองกับผู้เข้าฝึกอบรมของศูนย์ฝึก S.A.N. AIR ที่ผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ในการใช้เป็นสถานที่ทดลอง แบ่งผู้เรียนเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มจัดทำในการทดลอง จำนวน 20 คน ใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มควบคุม จำนวน 20 คน ใช้รูปแบบ ดั้งเดิมเปรียบเทียบผลการทดลองโดยใช้สถิติโปรแกรม SPSS for Windows ช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความรู้ ทักษะ ทัศนคติที่ได้รับ ตลอดจนความพึงพอใจในการฝึกอบรม

ระยะที่ 4 วิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการฝึกอบรมไปใช้ โดยใช้ผลจากการทดลอง และการสังเกตระหว่างการทดลองนำมาเรียบเรียง ตีความ วิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไข

ผลการศึกษาวิจัย

1. ความต้องการของสายการบินด้านความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงาน พบว่า ด้านความรู้ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับธุรกิจการบิน ความรู้การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสาร ความรู้ในการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม ความรู้ในการบริการ ความรู้เกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่ม ความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยบนเครื่องบิน ด้านทักษะที่จำเป็น ได้แก่ การจัดการทำงาน การแก้ไขปัญหา การทำงานภายใต้ความกดดัน การใฝ่รู้ การมีความสัมพันธ์ในการทำงาน ด้านทัศนคติในการทำงานบริการ ได้แก่ ความคิดในเชิงบวก ควบคุมอารมณ์ ได้ตามบทบาทหน้าที่ การแสดงออกกระตือรือร้น และรู้จักให้อภัยและลืม ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของผู้โดยสาร

2. ความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรมด้านเนื้อหาวิชา พบว่า ต้องการเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารเพื่อสอบ TOEIC ด้านวิธีการฝึกอบรม พบว่า ผู้เรียน ต้องการการมีส่วนร่วมในการเรียนแบบเป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด สนุกและเข้าใจง่าย ต้องการวิทยากรที่เป็นมืออาชีพโดยตรงและด้านวิธีการประเมินผล พบว่า ต้องการวิธีการประเมินผลง่าย และไม่ยุ่งยาก

3. การพัฒนารูปแบบการฝึกอบรม พบว่า เกิดจากการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการ ออกแบบวิธีการฝึกอบรมที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มี

กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาวิชาสำหรับวิธีการประเมินผล ได้ออกแบบการประเมินผล 3 ชุด ได้รูปแบบการฝึกอบรม ดังนี้
ขั้นตอนที่ 1 วิเคราะห์ความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติตามความต้องการของสายการบิน ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์การขาดความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการของบุคคลที่ต้องการเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน
ขั้นตอนที่ 3 จัดลำดับความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการที่จะต้องเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบิน ขั้นตอนที่ 4 กำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ขั้นตอนที่ 5 กำหนดยุทธศาสตร์การฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 6 กำหนดวิธีการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 7 ดำเนินการฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 8 นิเทศการปฏิบัติจริง ขั้นตอนที่ 9 วัดและประเมินผล ผลการตรวจสอบรูปแบบการฝึกอบรม พบว่า ขั้นตอนที่ 1-9 ออบแบบได้ดี ควรปรับปรุงด้านกิจกรรมการเรียนรู้เล็กน้อย

ผลการทดลองใช้รูปแบบการฝึกอบรม พบว่า ผู้เข้าฝึกอบรมในกลุ่มจัดกระทำ ได้รับความรู้มาก 92.1% จำนวน 18 คน ได้รับความรู้ปานกลาง 7.3% จำนวน 2 คน ผลการวัดระดับความพึงพอใจ พบว่า ความพึงพอใจในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 4.44 อยู่ในระดับพึงพอใจมากในทุกด้าน สำหรับกลุ่มควบคุม พบว่า ความรู้ทักษะและทัศนคติและความพึงพอใจในการฝึกอบรมอยู่ในระดับต่ำกว่ากลุ่มจัดกระทำ

4.การวิเคราะห์ปัจจัยและเงื่อนไขที่ส่งผลในการนำรูปแบบการฝึกอบรมไปใช้ พบว่า การค้นหาความต้องการของสายการบินและผู้เข้าฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม และการประเมินผล เป็นปัจจัยในการนำไปใช้ สำหรับเงื่อนไขที่ส่งผลในการนำไปใช้ พบว่า ใช้ฝึกอบรมเฉพาะผู้เข้าฝึกอบรมสัญชาติไทย และอบรมผู้เข้าฝึกอบรมไม่เกิน 20 คนต่อกลุ่ม

การอภิปรายผล

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้บริหารสายการบินและความต้องการของผู้โดยสาร พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Mitchell (1998) ที่ให้ความสำคัญของการค้นหาความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อนำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ในการฝึกอบรม นอกจากนี้ Blank (1982) ได้กำหนดขั้นตอนที่ 1-4 ของรูปแบบ ที่ต้องวิเคราะห์ความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการที่เหมาะสมกับการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับการใช้

แนวคิดทฤษฎีของ Field (1991) และ Rothwell (1998) ในการวิเคราะห์ความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงาน

การวิเคราะห์ความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม พบว่า สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีของ Mitchell (1998) ที่กำหนดการหาความต้องการของผู้เรียนที่ต้องสอดคล้องกับสถานประกอบการ เพื่อนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ในการกระตุ้นเสริมแรง แนะนำช่วยเหลือและให้ความสำคัญของความแตกต่างในการรับรู้ของแต่ละบุคคล และการประเมินผล โดยการใช้คำถามแนว Socrates คือ

คำถามที่ทำให้ผู้เรียนคิดคำตอบได้ด้วยตนเอง รวมทั้งการใช้การประเมินผลจากการประสานสายตา การสังเกตผู้เรียน ซึ่งเหมาะกับการประเมินผลการฝึกอบรมที่ต้องการพัฒนาทัศนคติในการทำงานบริการ

นอกจากนี้ แนวคิด การวิเคราะห์ความรู้ ทักษะการทำงานในสถานประกอบการและทัศนคติในการทำงาน บริการและรูปแบบการฝึกอบรมเพื่อพัฒนาทักษะของ Field (1991) and Rothwell (1996) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะที่จำเป็นและทัศนคติในการทำงานบริการ ได้แก่ สภาพแวดล้อมองค์กร สภาพแวดล้อมงาน งานและคนงาน ปัจจัยเหล่านี้ทำให้สามารถอธิบายความรู้ ทักษะของการทำงานบนเครื่องบินและทัศนคติในการทำงานบริการได้เป็นอย่างดี

นอกจากนี้ แนวคิดรูปแบบของ Blank (1982) ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Mitchell (1998) อีกด้วยในด้านการออกแบบการเรียนรู้ที่เน้นการสร้างบรรยากาศในการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ การปฏิบัติ การฝึกฝนทำซ้ำๆ และการทดสอบความสามารถด้วยจิตสำนึกของตนเอง ตลอดจนสอดคล้องกับแนวคิดของ Field (1991) and Rothwell (1996) ที่มีการวิเคราะห์และกำหนดทักษะที่ชัดเจน ทำให้สามารถนำมาใช้ในรูปแบบของ Blank (1982) ที่มีขั้นตอนในการกำหนดทักษะและคุณสมบัติไว้ 4 ขั้นตอน ได้เป็นอย่างดี ทำให้ผลการวิจัยได้รูปแบบการฝึกอบรมที่ผู้วิจัยจะพัฒนาขึ้นมีความสมบูรณ์และมีประสิทธิภาพที่สุด

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า สายการบินควรก่อตั้งหน่วยงานที่วิเคราะห์ความจำเป็นในการจัดการฝึกอบรมบุคคลที่ต้องการเข้าทำงานตำแหน่งพนักงานต้อนรับบนเครื่องบินที่มีเป็นจำนวนมาก แล้วดำเนินการให้บรรลุผล เพื่อให้การประกอบการของสายการบินนั้นประสบผลสำเร็จยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาอกระบบโรงเรียน เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยใช้รูปแบบการฝึกอบรมที่ต้องค้นหาความต้องการของผู้เข้าฝึกอบรม โดยสอดคล้องกับความต้องการของสายการบิน การฝึกอบรมนั้นจึงจะสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้าฝึกอบรมได้ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดการฝึกอบรม

ซึ่งจะสอดคล้องกับแนวคิดของ อาชญญา รัตนอุบล (2546) ว่า การศึกษาอกระบบโรงเรียนเป็นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยให้ความรู้แก่บุคคลเพื่อการปรับตัวกับสภาพและสถานการณ์ใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของประชากรให้เป็นทรัพยากรที่สำคัญของประเทศไทย และวิชชชดา หุ่นวิไล (2532) ได้อธิบายว่า การศึกษาอกระบบโรงเรียนเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีโอกาสศึกษาวิชาชีพใหม่ และพัฒนาตนเองให้เหมาะสมและทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้เยาวชนที่กำลังจะจบการศึกษาควรจะต้องผ่านการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมก่อนเข้าทำงานทุกคนเพื่อให้เยาวชนได้สำรวจความต้องการของตนเองและความเหมาะสมในการทำงาน สามารถปรับทัศนคติในตัวเองได้ถูกต้อง รวมทั้งเตรียมความรู้ความสามารถให้พร้อมเพื่อที่จะสามารถได้งานที่ปรารถนา และจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

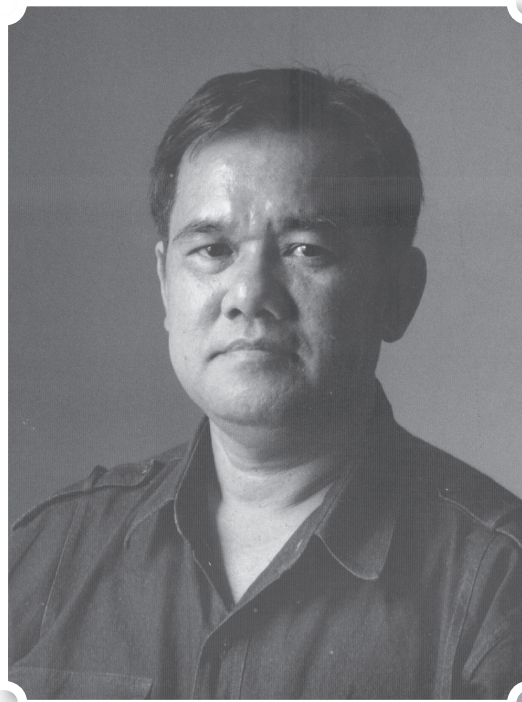
เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. 2548. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์พัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมหลัก**. ศูนย์นวัตกรรมนโยบายมหาวิทยาลัยพระจอมเกล้าธนบุรี.
- ชาติชาย เดชะปัญญา, ผู้จัดการในเที่ยวบิน. บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) **สัมภาษณ์**, 29 มิถุนายน 2550.
- นายกรัชมณตรี, สำนัก,สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่เก้า พ.ศ. 2545 - 2549**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ศูนย์ฝึกธุรกิจการบิน S.A.N.AIR. 2549. **ประวัติศาสตร์ศูนย์ฝึกธุรกิจการบิน S.A.N.AIR**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ เอ.ไอ กรุ๊ป
- อาชัญญา รัตนอุบล. 2546. **การเรียนรู้และพัฒนาการของผู้ใหญ่**. ภาควิชาการศึกษาจากระบบโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Anthali, V., 2005. **In-flight Service Training Textbook for Basic Course**. Fundamental Services Training Department (QB-2), Thai Airways International, Bangkok.
- Anthali, V., 2004. **Pax Problems & Customer-oriented Solution**. Progressive Service Department (BD), Thai Airways International, Bangkok.
- Blank, William. E., (1982). **Handbook for Developing Competency Based Training Programs**. Practice-hall, Englewood, Cliffs, New Jersey.
- Field, L. 1991. **Skilling Australia**. Melbourne: Longman Cheshire Pty.
- International Labour Organization (ILO), 2004 B. **Skill in Asia and the Pacific: Why Training Matters**. Bangkok: Regional Office for Asia and the Pacific.
- John G. Beech., 1990. **English for In-flight Cabin Attendants: Air Service Training Limited, Perth, Scotland**.
- Mitchell, G., 1998. **The Trainer's Handbook AMA Guide to Effective Training**. Third Edition. New York: American Management Association.
- Office of the National Economic and Social Development Board, 2005. **Strategies for Raising Human Resource Potential in Principle Industries**. Policy Innovation Center, King Mongkut's University of Technology Thonburi.
- Rothwell, W. J., 1996. **Beyond Training and Development: State-of-the-art Strategies for Enhancing Human Performance**. New York: American Management Association.

“...ในการดำเนินชีวิตและการประกอบกิจการงาน ย่อมจะต้องมีปัญหาต่างๆ เป็นอุปสรรคขัดขวางความสำเร็จอยู่เสมอ ยากที่ผู้ใดหรือสิ่งหนึ่งสิ่งใด จะหลีกเลี่ยงพ้นได้ คนที่มีปัญหาของคน สังคมก็มีปัญหาของสังคม ประเทศก็มีปัญหาของประเทศ แม้กระทั่งโลกก็มีปัญหาของโลก ปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิต และกิจการงาน จึงเป็นเรื่องธรรมดา ข้อสำคัญ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้น จะต้องแก้ไขให้ลุล่วงไปโดยไม่ชักช้า ผู้ใดมีสติปัญญาคิดได้ดี ปฏิบัติได้ถูก ผู้นั้นก็มีหวังบรรลุถึงเป้าหมาย มีความสำเร็จสูง ถ้าเป็นตรงกันข้าม ก็ยากที่จะประสบความสำเร็จสมหวังได้...”

พระบรมราชาบาท
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันพุธที่ 31 กรกฎาคม 2539

เมือง 3 น้ำ อนุรักษ์ธรรมชาติอย่างยั่งยืน

นายสรณพงษ์ บัวโรย
ครูภูมิปัญญาไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประวัติ

นายสรณพงษ์ บัวโรย ครูภูมิปัญญาไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เกิดเมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2497 อายุ 55 ปี จากจังหวัดสมุทรสงคราม เกิดในครอบครัวชาวนา อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี จบปริญญาตรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เกริ่นนำ

ครูสรณพงษ์ ได้เล่าว่า บ้านเราจริงๆ แล้วมีศักยภาพในการใช้ทรัพยากรและภูมิปัญญาอยู่มาก แต่ไม่มีใครที่จะเข้ามาเรียนรู้กันอย่างเอาจริงเอาจังสักเท่าไร ดังนั้น การที่เรานำทรัพยากรที่เรามีมาเป็นตัวตั้ง และนำภูมิปัญญามารวมกัน เพื่อที่จะค้นหาว่าในชุมชนท้องถิ่นของเรามีอะไรบ้างที่สามารถนำมาพัฒนาเรียนรู้ต่อยอด หรือฟื้นฟูขึ้นมาใหม่ได้ ขอให้เราพึ่งตนเองจากทรัพยากรและภูมิปัญญาที่เรามีอยู่ เพื่อที่จะให้คนในชุมชนได้เข้ามาเรียนรู้พัฒนา และใช้ประโยชน์ได้จริง โดยไม่ต้องไปหวังพึ่งคนอื่น

สำหรับจังหวัดสมุทรสงคราม เป็นเมือง 3 น้ำ เมือง 3 นา เมือง 3 ศาสนา และ เมือง 3 อำเภอ ทรัพยากรที่มีคือ **น้ำเค็ม** ชายฝั่งทะเล จะไว้ทำนาเกลือ (เกลือทะเล) **น้ำจืด** (น้ำจืดผสมน้ำเค็ม) จะนำมาเลี้ยงนากุ้ง **น้ำจืด** จะไว้ใช้ทำนาข้าว และสวนผลไม้ ทรัพยากรที่โดดเด่น นอกจากทะเลและชายฝั่งแล้ว ยังมีสวนผลไม้ ซึ่งในช่วงเดือนเมษายนสวนลิ้นจี่จะออกผล และลิ้นจี่ที่นี้จะมียุคที่หวานกรอบเนื้อไม่แฉะ ส่วนสวนส้มโอพันธุ์ขาวใหญ่ถือว่าเป็นพันธุ์สุดยอดของส้มโอไทย จะมียุคที่หวานกรอบเนื้อจะแห้ง

ทรัพยากรชายฝั่งที่จังหวัดสมุทรสงครามเป็นทรัพยากรชายฝั่งทะเลโคลน มีความอุดมสมบูรณ์ทั้งปลาทู หรือฉายาว่า “หน่องคอกหัก” หอยที่เนื้อจะนุ่มและมัน เพื่อให้มีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เราได้มีการนำมาแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ปลาทูหนึ่ง ปลาทูทอด ปูสามรส หมึกสามรส ผลิตภัณฑ์วัตถุดิบพื้นบ้านนำมาจัดการความรู้ต่อยอด จากนาเกลือเป็นดอกเกลือ (ผงเกลือปนที่ลอยน้ำ) นำไปต่อยอดผงขัดผิว เกลือจืด (เกลือที่ตกผลึกนานแล้ว) นำไปต่อยอดทำเป็นผลิตภัณฑ์แป้ง ครีมบำรุงผิว ครีมพอกหน้า ส่วนเกลือตัวผู้ (ลักษณะของเม็ดแหลม) เกลือตัวเมีย (ลักษณะของเม็ดแบน) จะนำมาต่อยอดในการทำยาบาลรักษาเด็ก

ทุกวันนี้ป่าไม้ชายเลนได้ถูกทำลายไปเยอะมากแล้ว ดังนั้นการบริหารจัดการทรัพยากรที่มีอยู่ให้คงอยู่ตลอดไปได้นั้น คนในพื้นที่จะต้องเริ่มรู้จักที่จะเรียนรู้และนำภูมิปัญญาเข้ามาบริหารจัดการ โดยบำรุงรักษาจัดการทรัพยากรป่าชายเลน จัดการดูแลทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ ทะเลเปรียบเสมือนอาหารของชุมชน การที่เราออกทะเลไปหาปลาทุกวัน แต่เราไม่เคยสร้างทรัพยากรใดๆ เพื่อให้ทรัพยากรมีมากขึ้น มีสัตว์น้ำเยอะขึ้นแล้วต่อไปคงจะมีทะเลแต่ไม่มีปลาให้เราได้กินอีกต่อไป

องค์ความรู้

องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างหลากหลาย อาทิ

ส้มโอ พัฒนาผลส้มโอให้ปลอดสารพิษ โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น จะเป็นขยะภายในชุมชนนำมาทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนการผลิตและปลอดสารเคมี ส่งผลให้คุณภาพของดินดีขึ้น และผลส้มโอมีรสชาติที่อร่อยปลอดภัยกับผู้บริโภค ทำให้มีบริษัทยอมรับซื้อ ส้มโอจากชาวบ้านในชุมชน เพื่อการส่งออกไปยังต่างประเทศด้วย

ชี้แดดนาเกลือ เป็นอีกทรัพยากรวัตถุหนึ่งที่เราสามารถนำสิ่งที่เหลือทิ้งจากนาเกลือมาต่อยอดได้ โดยที่ชี้แดดนาเกลือนี้จะมีแร่ธาตุโปรแตสเซียม ฟอสฟอรัส นำมาโรยที่โคนต้นไม้แทนปุ๋ยเพื่อเพิ่มความหวานให้กับต้นส้มโอและผลไม้อื่นๆ เป็นการพัฒนาต่อยอดกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับทรัพยากรท้องถิ่น ผลผลิตที่ได้จะมีรสชาติที่หวาน ทำให้สร้างรายได้ให้กับชุมชนเพิ่มขึ้นอีกด้วย ทำให้คนในชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้

วิธีการและขั้นตอนการถ่ายทอด

ครูสุรณพงษ์ พร้อมทั้งจะถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาไทย ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่ผู้เรียนในสถานศึกษา ประชาชนในท้องถิ่น กลุ่มเครือข่ายอนุรักษ์ฯ กลุ่มที่ศึกษาดูงานทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ด้วยวิธีการต่างๆ การบรรยาย การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ การศึกษาดูงาน จากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น ให้มีความสำคัญของป่าชายเลน แนวทางการอนุรักษ์ป่าชายเลนด้วยภูมิปัญญาไทยท้องถิ่นอย่างยั่งยืน โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เข้ามาศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน

เราจะให้เรียนรู้ทรัพยากรที่เรามีอยู่เป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิต เช่น การเรียนเพาะเห็ดแบบประหยัด จะมีประโยชน์ในการพึ่งตนเองให้ได้มากที่สุด เพื่อบริโภคในครัวเรือน การเพาะถั่วงอกมือถือ การทำน้ำหมักชีวภาพ ปรงแต่งจากผลไม้รสเปรี้ยวมาผลิตเป็นน้ำยาล้างจาน ล้างรถ ล้างห้องน้ำ การทำปุ๋ยหมักชีวภาพจากขยะเหลือทิ้งในครัวเรือน เราใช้ทรัพยากรที่เรามีใช้ทรัพยากรที่เราเหลือทิ้ง เป็นการลดต้นทุน เป็นการจัดการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมและที่สำคัญเป็นการพึ่งพาตนเองตามแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

กรณีศึกษาแม่ลง

เมื่อชาวบ้านตัดแต่งกิ่งต้นไม้ทิ้งในสวนมาก เราก็ทำเรื่องกระบวนการเรียนรู้การเผาถ่านนำมาสะกัดน้ำส้มควั่นไม้

การทำงานเกลือ ชี้แดดนาเกลือ ทำให้ชาวบ้านเริ่มที่จะได้เรียนรู้จักการพึ่งพาตนเองมากขึ้น มีการสร้างรายได้ให้กับตนเอง กับชุมชนมากขึ้น มีการกระจายรายได้ให้กับคนในชุมชนจากทรัพยากรในท้องถิ่นและภูมิปัญญาที่คิดค้นกันขึ้นมา วันนี้ชุมชนของเราได้จัดตั้งเครือข่ายเป็น “มหาวิทยาลัยภูมิปัญญาท้องถิ่นสมุทรสงคราม” พยายามค้นหารวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ในบริบทของคนจังหวัดสมุทรสงคราม ทั้งหมด 6 ภาควิชา

1. ภาควิชาเกษตรธรรมชาติ และพลังงานยั่งยืน
2. ภาควิชาขนมไทย อาหารไทยพื้นบ้าน
3. ภาควิชาแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร
4. ภาควิชาสมุนไพรไทย แพทย์แผนไทย
5. ภาควิชาศิลปะ วัฒนธรรม หัตถกรรมพื้นบ้าน
6. ภาควิชาการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง

สำหรับผู้สนใจท่านใดอยากทราบข้อมูล ติดต่อได้ที่

สำนักงานเกษตรจังหวัดสมุทรสงคราม 99/13 หมู่ที่ 12 ต.ลาดใหญ่ อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม 75000 โทร. 081-315-3843 , 034 720 356

๑๗ ภูมิปัญญาพอเพียง

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริว่า “...ให้ระเบิดจากข้างใน คือ การเรียนรู้ของภายใน จากทรัพยากรที่เรา มี จากฐานภูมิปัญญาที่เรา มี ดึงทรัพยากรและภูมิปัญญา มาใช้ร่วมกัน ให้รู้จักตัวเอง เราก็สามารถจะพัฒนาตนเองให้อยู่บนฐานการพึ่งพาตนเองได้...” ด้วยวิธีง่ายๆ คือ การทำบัญชีครัวเรือน ให้ทุกคนสำรวจตนเอง มองศักยภาพตนเองว่า เราใช้จ่ายอะไรบ้างที่เกินความจำเป็น ใช้จ่ายสิ่งของเกินตรงไหนแล้วให้ลดสิ่งที่เกินความจำเป็นนั้น ลงมาให้มีความพอเพียง ชีวิตเราจะดำเนินไปได้อย่างพอเพียง รอดพ้นจากวิกฤตต่างๆ ไปได้ พึ่งพาตนเองได้ ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างแท้จริงและยั่งยืน

จากการที่ครูสรณพงษ์ บัวโรย เป็นบุคคลผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (การอนุรักษ์ป่าชายเลน) ที่ตนเองได้ศึกษา ค้นคว้า จนประสบความสำเร็จแล้วนำไปเผยแพร่ พัฒนาถ่ายทอดการให้ผู้อื่นได้เรียนรู้และนำไปประยุกต์จนประสบความสำเร็จเป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคมและชุมชน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทย รุ่นที่ 3 ประจำปี พ.ศ.2546

ขอเชิญรับชม รับฟัง และติดตาม ความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษา ของ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

1. สื่อโทรทัศน์

รายการ/รูปแบบ	วัน เวลา สถานี
1. รายการ 5 4 3 2 โห้ ช่วง "คิดได้ไง"	ทุกวันเสาร์ (5 นาที สุดท้าย) เวลา 14.00 - 14.50 น. ทางช่อง 5
2. ช่วยคิดช่วยทำ	ศุกร์ที่ 3 ของเดือน เวลา 05.35 - 06.00 น. ทางช่อง 3

1. สื่อวิทยุ

รายการ/รูปแบบ	วัน เวลา สถานี
1. สารคดีการศึกษาไทยในยุคปฏิรูป สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย	ทุกวันจันทร์ เวลา 07.45 - 07.50 น. ทาง FM. 92.5 AM. 891 และ AM. 819
2. รายการโลกกว้างทางการศึกษา ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา	วันจันทร์ที่ 2 และ 4 ของเดือน เวลา 18.00 - 18.30 น. ทาง FM. 92.0 และ AM. 1161
3. รายการก้าวไปกับการศึกษาไทย ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา	ทุกวันอาทิตย์ เวลา 09.45 - 10.00 น. ทาง AM. 1161
4. รายการรอบรู้เสมอ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา	ทุกวันศุกร์ เวลา 08.30 - 08.45 น. ทาง FM. 92.0 และ AM. 1161

3. สื่อสิ่งพิมพ์

วารสารการศึกษาไทย (รายเดือน)

4. เว็บไซต์

www.onec.go.th

ข่าวดี กองบรรณาธิการขอเชิญชวนให้สมาชิกหรือท่านที่สนใจ ส่งนวัตกรรมการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จใน
ทุกสาขาวิชา มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาสู่วงกว้าง โดยสามารถส่งมาที่
ศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถ.สุขุมวิท เขตดุสิต กทม. 10300 โทร. 02-668-7123
ต่อ 1116, 1117 โดยระบุเบอร์โทรศัพท์ติดต่อกลับให้ชัดเจน ผู้ที่ได้รับการคัดเลือกจะได้เผยแพร่ผลงานในวารสารการศึกษาไทย

หน้านี้มีรางวัล

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ.) ได้เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร กิจกรรม การดำเนินนโยบายการปฏิรูปการศึกษาผ่านสื่อต่างๆ มาอย่างต่อเนื่อง จึงขอให้ท่านร่วมแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรายการต่างๆ ของสกศ. เพื่อพัฒนาการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ให้สอดคล้องความต้องการให้มากยิ่งขึ้น โดยตัดหรือถ่ายเอกสารแบบสอบถาม (2 หน้า) ส่งจดหมายหรือแฟกซ์มาที่ศูนย์ประชาสัมพันธ์การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 99/20 ถนนสุขุโขทัย แขวงวชิระ เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300 โทรศัพท์.02-6687123 ต่อ 1116-1117 โทรสาร 02 -2430083 **สำหรับผู้ที่ให้ข้อมูลครบถ้วน กองบรรณาธิการ มีของที่ระลึกเล็กๆ น้อยๆ ให้คะ**

1. เพศ ชาย หญิง 2. อายุ.....ปี 3. อาชีพ..... 4. ปัจจุบันอยู่ที่จังหวัด.....
 5. ระดับการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. ช่วงเวลาที่ท่านติดตามชมสื่อโทรทัศน์ วันธรรมดา เวลา..... วันเสาร์ - อาทิตย์ เวลา.....
 2. รูปแบบรายการด้านการศึกษาที่ท่านสนใจมากที่สุด โดยเรียงลำดับความสนใจจาก 1 ถึง 3
 (.....) สารคดีที่นำเสนอวัฒนธรรมการจัดการศึกษา (.....) การสนทนาเชิงนโยบาย (.....) การนำเสนอเชิงข่าว
 3. ท่านคิดว่าความยาวที่เหมาะสมในการนำเสนอสารคดีวัฒนธรรมการศึกษา คือ5 นาที10 นาทีครึ่งชม.1 ชม.
 4. ท่านเคยชมรายการต่อไปนี้หรือไม่

สื่อโทรทัศน์

4.1 รายการ 5 4 3 2 โซร์ ช่วง “คิดได้ใจ” ออกอากาศทุกวันเสาร์ (5 นาที สุดท้าย) เวลา 14.00 - 14.50 น. ทาง ช่อง 5

- เคยชม [] ทุกครั้ง ทุกตอน [] เดือนละ 2 - 3 ครั้งต่อตอน [] เดือนละครั้ง [] นานๆ ครั้ง
 ชอบ เพราะ..... ไม่ชอบ เพราะ.....

ความพึงพอใจในรายการ 5 4 3 2 โซร์ ช่วง “คิดได้ใจ”	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เนื้อหามีสาระดี น่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ได้จริง			
2. รูปแบบรายการมีความน่าสนใจ ชวนติดตาม			
3. ดูแล้วกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และอยากจะทำปฏิบัติตาม			
4. ระยะเวลาออกอากาศ 5 นาที เป็นระยะเวลาที่เหมาะสม			
5. ผู้ดำเนินรายการเหมาะสม การใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย			
6. ช่วงเวลาที่ออกอากาศมีความเหมาะสม ติดตามชมได้ง่าย			
7. ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์และความรู้จากรายการ			

ข้อเสนอแนะรายการ.....

ท่านจะแนะนำให้ครอบครัว เพื่อนหรือคนอื่นๆ ชมรายการสารคดีหรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

ไม่เคยชม

4.2 รายการ “ช่วยคิดช่วยทำ” ออกอากาศทุกวันศุกร์ที่ 3 ของเดือน เวลา 05.35 - 06.00 น. ทาง ช่อง 3

- เคยชม [] ทุกครั้ง ทุกตอน [] เดือนละ 2 - 3 ครั้งต่อตอน [] เดือนละครั้ง [] นานๆ ครั้ง
 ชอบ เพราะ..... ไม่ชอบ เพราะ.....

ความพึงพอใจในรายการ “ช่วยคิดช่วยทำ”	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. การสนทนาในรายการทำให้ท่านรับรู้ความก้าวหน้าการปฏิรูปการศึกษารอบ 2			
2. รูปแบบรายการน่าสนใจ ชวนติดตาม ผู้ดำเนินรายการเหมาะสม			
3. ดูแล้วกระตุ้นให้ท่านต้องการเป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษา			

ข้อเสนอแนะรายการ.....

ท่านจะแนะนำให้ครอบครัว เพื่อนหรือคนอื่นๆ ชมรายการสารคดีหรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

ไม่เคยชม

รายการวิทยุ

4.3 สารคดีการศึกษาไทยในยุคปฏิรูป ออกอากาศทุกวันจันทร์ เวลา 07.45 -07.50 น. ทาง FM.92.5, AM 891, AM 819

- เคยฟัง [] ทุกครั้ง ทุกตอน [] เดือนละ 2 – 3 ครั้งต่อตอน [] เดือนละครั้ง [] นานๆ ครั้ง
 ชอบ เพราะ..... ไม่ชอบ เพราะ.....

ความพึงพอใจในรายการ “สารคดีการศึกษาไทยในยุคปฏิรูป”	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เนื้อหาสาระดี น่าสนใจ และนำไปใช้ได้จริง			
2. รูปแบบรายการ และระยะเวลาดำเนินรายการเหมาะสม			
3. ฟังแล้วกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และอยากจะทำปฏิบัติตาม			
4. ผู้ดำเนินรายการเหมาะสม การใช้ภาษาเหมาะสม เข้าใจง่าย			
5. ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์และความรู้จากรายการ			

ข้อเสนอแนะรายการ.....

ท่านจะแนะนำให้ครอบครัว เพื่อนหรือคนอื่นๆ รับฟังรายการนี้หรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

ไม่เคยฟัง

สื่อสิ่งพิมพ์

4.4 วารสารการศึกษาไทย (รายเดือน)

- เคยอ่าน [] อ่านทุกเดือน [] อ่านเกือบทุกเดือน [] นานๆ ครั้ง
 ชอบ เพราะ..... ไม่ชอบ เพราะ.....

ความพึงพอใจใน “วารสารการศึกษาไทย”	มาก	ปานกลาง	น้อย
1. เนื้อหาสาระดี น่าสนใจ ทันสมัย			
2. รูปแบบวารสารมีความเหมาะสม น่าติดตาม			
3. อ่านแล้วกระตุ้นทำให้เกิดการเรียนรู้และอยากจะทำปฏิบัติตาม			
4. ท่านคิดว่าท่านได้รับประโยชน์และความรู้จากวารสาร			

ข้อเสนอแนะ.....

ท่านจะแนะนำให้ครอบครัว เพื่อนหรือคนอื่นๆ อ่านวารสารการศึกษาไทยหรือไม่ แนะนำ ไม่แนะนำ

ไม่เคยอ่าน

เว็บไซต์

4.5 เว็บไซต์ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา www.onec.go.th

- เคยเข้าไปเยี่ยมชม
ถ้าเคยเข้าชม [] ชอบ เพราะ..... [] ไม่ชอบ เพราะ.....
ข้อเสนอแนะเว็บไซต์.....

ไม่เคยเข้าไปเยี่ยมชม

5. นอกจากรายต่างๆ ข้างต้นแล้ว ท่านเคยได้รับข้อมูลข่าวสารของ สกศ. จากสื่ออื่นๆ บ้างหรือไม่

ได้ ทางช่องทาง..... ไม่ได้รับ

6. โปรดเรียงลำดับช่องทางที่ท่านสะดวกในการติดตามข้อมูล ข่าวสาร ของ สกศ. (มากที่สุดให้เป็น 1 น้อยที่สุดให้เป็น 5)

(.....)โทรทัศน์ (.....)วิทยุ (.....)หนังสือพิมพ์ (.....)เว็บไซต์ (.....)อื่นๆ ได้แก่

โปรดกรอกที่อยู่ของท่าน เพื่อใช้ในการจัดส่งของที่ระลึก

ชื่อ.....นามสกุล.....

ที่อยู่.....

เบอร์โทรศัพท์..... e-mail

๗ คุณธรรมพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศนโยบายที่จะ
เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความ
สร้างคุณธรรมเป็นหลักในคุณค่าของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
ความสามัคคี สืบตวัธิ วิกิประชาธิปไตย พัฒนาคณะโดยใช้
คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง
ความร่วมมือของสถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และ
สถาบันการศึกษา เพื่อพัฒนาเยาวชนให้เป็นคนดี มีความรู้ และอยู่ดีมีสุข

ดังนั้น... เพื่อให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จสามารถนำไปสู่
การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม **“๘ คุณธรรมพื้นฐาน”**
ที่ควรเร่งปลูกฝัง ประกอบด้วย...

๑. ขยัน

ผู้ที่มีความตั้งใจเพียรพยายาม
ทำหน้าที่การงานอย่างจริงจังและ
ต่อเนื่องในเรื่องที่ถูกที่ควร สู้งาน
มีความพยายาม ไม่ท้อถอย กล้า
เผชิญอุปสรรค รักงานที่ทำ ตั้งใจ
ทำหน้าที่อย่างจริงจัง

๒. ประหยัด

ผู้ที่ดำเนินชีวิตความเป็นอยู่อย่าง
เรียบง่าย รู้จักฐานะการเงินของตน
คิดก่อนใช้ คิดก่อนซื้อ เก็บออม
ถนอมใช้ทรัพย์สินสิ่งของอย่างคุ้มค่า
ไม่ฟุ่มเฟือย ฟุ้งเฟ้อ รู้จักทำบุญ
รับ - ใช้จ่ายของตนเองอยู่เสมอ

๓. ซื่อสัตย์

ผู้ที่มีความประพฤติตรงทั้ง
ต่อเวลา ต่อหน้าที่ และต่อวิชาชีพ
มีความจริงใจ ปลอดจากความ
รู้สึกลำเอียง หรืออคติ ไม่ใช่
เล่นที่กลลศโกงทั้งทางตรงและ
ทางอ้อม รับผิดชอบต่อตนเอง
ปฏิบัติอย่างเต็มที่และถูกต้อง

๔. มีวินัย

ผู้ที่ปฏิบัติตนในขอบเขต กฎ ระเบียบ
ของสถานศึกษา สถาบัน องค์กร
สังคมและประเทศ โดยที่ตนเองยินดี
ปฏิบัติตามอย่างเต็มใจและตั้งใจ
ยึดมั่นในระเบียบแบบแผนข้อบังคับ
และข้อปฏิบัติ รวมถึงการมีวินัยทั้ง
ต่อตนเองและสังคม

๕. สุภาพ

ผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน
ตามสถานภาพและกาลเทศะ
มีสัมมาคารวะ เรียบร้อย ไม่
ก้าวร้าว รุนแรง หรือวางอำนาจ
ข่มผู้อื่นทั้งโดยวาจาและท่าทาง
เป็นผู้ที่มีมารยาทดีงามวางตน
เหมาะสมตามวัฒนธรรมไทย

๖. สะอาด

ผู้ที่รักษาร่างกาย ที่อยู่อาศัย และ
สิ่งแวดล้อมได้อย่างถูกต้องตาม
สุขลักษณะ ผิดฝนจิตใจมีให้ขุนมัว
มีความแจ่มใสอยู่เสมอ ปราศจาก
ความมัวหมองทั้งกาย ใจ และสภาพ
แวดล้อม มีความผ่องใสเป็นที่เจริญตา
ทำให้เกิดความสบายใจแก่ผู้พบเห็น

๗. สามัคคี

ผู้ที่เปิดใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
รับบทบาทของตนทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
ที่ดี มีความมุ่งมั่นต่อการรวมพลัง ช่วยเหลือ
เกื้อกูลกัน เพื่อให้การงานสำเร็จลุล่วง
สามารถแก้ปัญหาและจัดความขัดแย้งได้
เป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับความแตกต่าง ความ
หลากหลายทางวัฒนธรรม ความคิด ความเชื่อ
พร้อมที่จะปรับตัวเพื่ออยู่ร่วมกันอย่างสันติ
และสมานฉันท์

๘. มีน้ำใจ

ผู้ให้และผู้อาสาช่วยเหลือสังคม รู้จัก
แบ่งปัน เสียสละความสุขส่วนตน เพื่อทำ
ประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น เห็นอก เห็นใจและ
เห็นคุณค่าในเพื่อนมนุษย์และผู้ที่มีความ
เดือดร้อน มีความเอื้ออาทรเอาใจใส่ อาสา
ช่วยเหลือสังคมด้วยแรงกายและสติปัญญา
ลงมือปฏิบัติการเพื่อบรรเทาปัญหา หรือ
ร่วมสร้างสรรค์สิ่งดีงามให้เกิดขึ้นในชุมชน

เป้าหมายของการยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย ในทศวรรษที่ ๒ ของการปฏิรูปการศึกษา

เด็ก คิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม
ครู เป็นผู้ใฝ่รู้ พัฒนาตนเอง รักการสอน
และเป็นต้นแบบที่ดีของเด็ก